

Lapunk példányonkénti árusításának teljes bevétele az aradi Kossuth-szoboré.

Tizenhatodik évfolyam. 253-ik szám.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetül vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 267.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 164.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDEKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

8-hasábos petít sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Régióvár sora 40 fillér.

Arad, 1901.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Kedd, november 5.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérek: A kezdet elején.
- A képviselőház ülése.
- A tanítók nagygyűlése.
- Vörösmarthy Mihály sa.
- A megtépett kocsorú.
- Rablóvilág a magyar-osztrák határon.
- Morányi a kínai császárné ellen.
- A mortarai kapitány meghalt.
- Röpirat a Wallburg-ügyről.
- Laberi Dreyfusról.
- Tárca: Az én palmaágam. Irta: Prielle Kornélia.
- Regény-Csarnok: A karvalyek vére. Irta: Theuriot André.

A kezdet elején.

Arad, november 4

A képviselőház mai ülésén kezdett hozzá a reá váró nagy munkahalmaz feldolgozásához; ma tüzte ki a trónbeszédre készítendő válaszfelirat dolgában az első napirendet. A felirati javaslat készítésére választott 21-es bizottságnak már a névsorából következtetést vonhatunk azon áramlat irányára, mely a politikának paktumos holttengerében szükségképpen megindulni és a stagnáló közéletbe munkára hivatott elevenséget hozni fog. A chaotikus keveredés tulajdonképpen kialakulása azonban csak a válaszfelirati vitákkal egyidejűleg fog megindulni és annak befejeztével mindenesetre már hozzávetőleges

képet fog nyújtani annak az új rendnek, új szervezetnek körvonalairól, melyek az alkotmányos éra fennállása óta immár másodszer összeomlott pártkeretek romjából támadnak.

Mert a Deák-párt bukása és a Tiszaféle balközép fuziója óta, a midőn a szabadelvűpárt megalakult, oly gyökeres bomlása és egybekeveredése a fennállott politikai pártoknak még nem volt, mint a milyent az új képviselőház tár elénk, csak hogy ma még nem tudjuk, hogy *mi lesz belőle?*

A 25 év előtti kataklyzmának széthullott elemeiből hatalmas gubernementális párt alakult, melyből providenciális hivatottságu államférfiak támadtak, a kiknek vezérelte alatt az államháztartás egyensúlya helyreállított és — remélhetőleg — hosszú időre biztosított, továbbá az ugynevezett egyházpolitikai reformok létesítése által a családélet és a lelkiismeret szabadsága a modern államok jogrendének védelme alá helyeztetett.

A mostani konglomeratumban meginduló szerves életfolyamatokból ily hatalmas, ily gigászi harcokra és alkotásokra hivatott ily egységes lélekkel bíró s egységes eszmék által lelkesített kormányzó párt létesülését nem igen várhatjuk, de azért a hazánk kedvező végzetébe vetett hitünk nem enged kétségbeesnünk a jövő

felett és nem is tudunk letenni azon hitünkről, hogy már a legközelebbi idő megfogja teremteni azt az *egységes* gubernementális pártot, mely az idegen, sőt ellentétes eszmék és célok szolgálatában álló elemektől, melyek egy *munkára* hivatott pártnak csak nyügei és kerékkötői, megtisztulva, feladatának színvonalára emelkedik.

Mert valóban most is nagy feladatok várnak megoldásra, melyek a nemzetre nézve életkérdéseket képeznek. E feladatok egybevéve legnagyobb részt vagy legalább a legjelentékenyebb és sürgősebb részökben közgazdasági természetűek bár, de helyes és a magyar állameszme érdekében leendő megoldásuk úgy a kormányban, mint az annak támogatására hivatott pártban a *magyar nemzetiség és állami függetlenség iránti élénk érzék* állandó fenállását és hatását teszi elengedhetetlenül szükségessé.

Koldussá és úgy azután *rabszolgává* akarta tenni Kollonits, a hirhedt biboros, Magyarországot; a most összeült országgyűlés feladata pedig ennek a fordítottjából fog állani, tudniillik a koldus országot *gazdaggá* és legalább közgazdasági tekintetben *függetlenné* kell tennie. A meglevő kiegyezés megújítása ugyan még csak 5 év múlva fog napirendre kerülni, de ez a haladék is csak úgy lesz biztosítva, ha a

TÁRCA.

Az én palmaágam.

(Emlékezés Csiky Gergelyre.)

Irta: Prielle Kornélia.

Ott künn, abban a nagy temetőben, hol minden rög, minden korhadó fakereszt egy-egy örök fájdalom, — két sir odanőtt a lelkemhez.

Egyik alatt az pihen, ki lényével, kedélyével, mint jövő napsugár besugározta életem delét; a másik alatt az nyugszik, ki be-aranyozta tűnő napjaim utolsó időszakát; még egyszer örömet szerzett a már oly hosszú pályát végzett színésznek.

Annak a sirhalomnak a története bevésődött életem történetébe, ezét hadd mondjam el itt.

Minden színészno karrierjében eijön amaz idő, mikor számolnia kell azzal, hogy le kell mondania azokról a szerepekről, melyeket annyiszor, annyi taps között eljátszott. A kor hárt szab a művészeti törekvéseknek. Az első ezüsthajszál szinte intőjel.

Hatvan év alatt magam is többször átesem ezen.

Hol vannak azok az idők, mikor filigrán kis hangommal énekelgettem is szubretta-sze-

repekben (Lizi a Zsidóban) és eljátsztam a Tiszaháti libácskát, ifjúkorom e legjásziabb enyelgését, amelyben némi művészettel, de semmi számítással, egész lényem, kedélyem uralkodott, mint virágos táblán a fürge lepke; mikor magamat mulattattam vele! Hol vannak amaz idők, mikor mint Gauthier Margit 1856-tól 1884-ig csaknem kétszázszor rikattam meg a közönséget! Mikor mint a vigjáték királynőjét — a kritikusok legalább ennek kereszteltek el — ünnepeletek Thrundusiában! Vagy mikor mint Cora (47. cikk) az örülesi jelenettel annyiszor tettem próbára idegeimet.

Mind passé. Megannyi foszlány, letűnt évek muló emléke, mit lerombolt, megsemmisített a lehulló függöny.

De azért sohasem sóhajtoztam. Megváltam tőlük, mint anya gyermekétől, kit kibocsát a világ árába. El is rabolják tőle, de lepte nyomán új élet támad és gyönyörködik a kivirágzott fán, sohasem voltam, mint annyian, szárny-szegett. Új szerepkörbe jutva Anteusként újra föléledtem, új erőt merítettem és lelkemnek mindig az volt a gyönyörűsége, ha életet tudtam önteni a holt betűibe, ha megelevenedett előttem egy-egy alak, és láttam, hogy a közönség rokonszenvez vele.

Egy szép napon azt is beláttam, hogy az én ősz fejemnek nem illenek már többé azok a szerepek, miket akkor játsztam. Gondoltam

egyét s meg is írtam véleményemet erről az akkori dramaturg-igazgatónak: Paulay Edének. Még most is őrzöm a levél konceptusát, ide iktatom, talán világot vet arra, vajon helyesen jártam e el?

... Ez alkalommal egy kérésem is volna önhöz, egy kérésem, ami már másfél éve ott motoszkál agyamban, de amit mindeddig előre nem látott körülmények következtében még ki nem fejezhettem. De mert legfőbb ideje, hogy előhozakodjam vele, választ sem várok, éppen csak hogy kérésemet szíves figyelmébe akarom ajánlani. Arra kérem, hogy repertoáromban még némelykor előforduló szerepeket, melyeknek előadásához „kellem”, „gracióztatás” és leginkább bizonyos kedvesség szükséges, elejteni sziveskedjék. En a következő szerepektől szeretnék mindenkorra fölmentve lenni: — és itt elősoroltam egy csomó szerepet. — „De hagyja meg, és ha lehetséges, szaporítsa is a jövőben a tiszteletreméltó ősz matrónák szerepeit; ezek teljesen megfelelnek becsvágyamnak; ily szerepekben mindenkor örömet és megnyugvást fogok találni. Nem rajtam fog mulni, ha a szükreszabott szerepkörben nem fogok annyi tevékenységet kifejthetni; remélem azonban, hogy az idő és a drámai irodalom a szerepkört majd csak megöbövti, különösen, ha Csiky eredeti darabjaiban nekem más szerepeket szán, mint ide-oda ug-ráló szépelkedőt, kiben van ugyan fiatalos ru-

most érvényben levő kiegyezést az osztrák képviselőház is törvény szerint elfogadja. Ha a munkaképessé váló Rajnrath e törvényeket a maga részéről elveti, vagy azokon oly lényeges változtatásokat tesz, melyek a magyar érdekeket sértik, akkor a két testvérállam között a közgazdasági ellentétek még amaz 5 év letelte előtt kitörnek, s az önálló rendelkezés, valamint annak kapcsán a külön vámterület kérdése is aktuálissá lehet. Ekkor a mostani országgyűlésnek kell még helyt állania s az ország hajóját olyan hullámverések veszedelméből kimentenie, mely hazánk legbecesebb jogait nyelheti el mindörökre.

Azután meg az utóbbi pár évben oly szörnyűséges alakot öltött a közgazdasági depresszió akár a mezőgazdaság, akár az ipar vagy kereskedelem tekintetében, annyira az inség szélére jutott az ország lakosságának nagyobbik fele, hogy a kormánynak és törvényhozásnak nagyon is sürgőssé vált az a feladata, hogy a végpusztulás bekövetkeztét okos és célirányos intézkedésekkel hamarosan elhárítsa.

Ilyen messze kiható, sőt mondhatni honmentő feladatok is várnak erre az ismeretlen sulyu és értékű — országgyűlésre s éppen azért, midőn azt ma munkába állani látjuk, nem távoztathatunk el magunktól bizonyos aggodalmat, mely a mostani képviselőház sikeres működése iránt táplált reményünk közé vegyül.

TÁVIRATOK.

Az angol király koronázása.

London, nov. 4. A Daily Mail jelenti Szimlából: *Edvard* király koronázásán öt maharadsza és több más fejedelem fogja Indiát képviselni. A benszülőttek hadseregéből is nagy csapatok mennek Londonba a koronázásra. A többi fejedelem és törzsfőnök hódolatát az indiai alkirály fogja fogadni 1903. november 1-én Delhiben.

A burok győzelmei.

London, nov. 4. A Daily Telegraph jelenti Pretóriából, hogy *Sampson* ezredes-

nek sikerült a csapatok egész kíséretét és a szekereket megmentenie. A burok támadásukkal nem hagytak alább, jó fedezetből és sáncokból lövöldöztek a hamarosan rendezett táborra, de a két ágyut, a melyek nyílt síkon 500 yardnyira voltak a harcoló buroktól, nem tudták elvinni, *Barter* ezredes megérkezése után az ellenség széteszlott. A burok, a kik azt remélték, hogy az egész csapatot elfogják, *Barter* megérkezéséig folytatták a harcot. Más csapatok üldözőbe vették az ellenséget. Az angolok néhány burt foglyul ejtettek.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 4.

Ma osztották ki az első napirendet, a minek meg van a maga jelentősége. Ez ugyanis azt jelenti, hogy a Ház megalakult és rendes ülései vannak. A képviselő urak ugyan nem igen siettek az első ülésre, nem akarjuk mondani, hogy azért, mert már a havi fizetést kiutaltvá nyozták, hanem azért, mert hát ki érdekel egy rendes ülés? De a folyosón azt is rebesgették, hogy kicsinált dolog volt, hogy ma mentől kevesebben jöjjenek el, mert szavazás lesz és minél kevesebben vannak, annál gyorsabban ér véget az ülés. A minthogy ugy is történt.

A napirenden választások voltak s ennél fogva az ülés meglehetősen unalmas volt, mint a folyosó is. Alig voltak együtt és összesen 120—130-an a Házban.

A hírlaptudósítók holnap tisztelegnek Apponyinál.

Es a holnapi napirend? Ismét választás. Felirati bizottságot választ a t. Ház.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: gróf Apponyi Alhert.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Darányi Ignác, báró Fejérváry Géza miniszterek.

A jegyzőkönyv hitelesítése után

Elnök bemutatja azt a királyi leiratot, mely szerint a király, gróf Csáky Albint a főrendiház elnökévé, Ernuszt Kelemt és Kemény Kálmán bárót pedig alelnökké kinevezte. Bejelenti az elnök, hogy Andrássy Tivadar gróf bemutatta mandátumát.

Bemutatja a Kuriához beérkezett panaszok

Jegyzékét S ennek kapcsán jelenti, hogy a kuria két heti haladékot adott *Üszesnák* József volt letenyei képviselőjelöltnek arra nézve, hogy panaszát a kuriához beadhassa, illetve azt kiélemezhesse.

Összeférhetlenség.

Elnök bejelenti, hogy összeférhetlen állásokról a következők jelentették be lemondásukat, *Bogyay Máté*, *Dobieczyk Sándor*, *Deáky Zsigmond*, *Hertelendy László*, *Harkányi János báró* és *Zselénszky Róbert gróf*.

Erzsébet főhercegnő eljegyzése.

Elnök: Egy eseményről óhajt megemlékezni: *Erzsébet* kir. főhercegnő eljegyzéséről. (Ejjezés.) A magyar nemzet jóban és rosszban, búbán, bánatban és örömben, mindig osztozott és osztozik királyával és családjával. Annál inkább érinti közeli a nemzetet a legutóbbi esemény, a mely a király családjában előfordult, mert a király unokájáról van szó. Azt hiszi, a közérzelemnek felel meg, ha indítványozza, hogy a Ház fejezze ki örömét és hódolatának és szerencsekívánatainak kifejezésével az elnökséget bizza meg, a mely azt a trón elé juttatja. (Általános helyeslés.)

Ezt határozatilag kimondja.

Mac Kinley halála.

Elnök meleg szavakban emlékezik meg ezután az Egyesült-Államok gyászáról, *Mac Kinley* halála alkalmából. Fejezze ki a Ház megbotráncozását a gaz merénylet felett és fejezze ki jegyzőkönyvileg részvétét. (Helyeslés.)

Ezt tehát határozatilag kimondja.

Most az osztályokat sorolták ki. Felkéri az osztályokat, hogy holnap délelőtt háromnegyed 10-kor alakuljanak meg.

Bizottságok és jegyzők választása.

Az elnök felkéri a Ház tagjait, hogy a bizottságokra és jegyzőkre egyszerre adják be szavazatukat. (Helyeslés.)

Jegyzőknek megválasztottak: *Farkas József*, *Kubik Béla* és *Teleki Sándor gróf*.

Megválasztottak ezután: a függő államadósságok ellenőrző bizottságába 6, a gazdaságba 11, a kérvényibe 21, az igazságügyibe 28, a könyvtárba 11, a közgazdaságba 28, a közgazgatásba 28, a közlekedésügyibe 26, a közoktatásba 18, mentelmibe 18, naplóbírálóba 26, az összeférhetlenség állandó bizottságába 11, a pénzügyibe 18, a számvizsgálóba 11, a véderőbe 18, vizügyibe 18, zárszámadásba 18, a földmívelésügyibe 28 tagot.

Következett a napirend utolsó tárgya: a trónbeszéd felolvasása.

Esterházy Kálmán gróf jegyző felolvassa a trónbeszédet, mire

ganyosság, de bírányzik benne a korral járó tiszteletreméltóság."

Azt a célzást, mit e sorokban elejtettem, hogy még nem akadt magyar író, aki érdemesnek talált volna egy tiszteletreméltó matrona szerepének eljátszására, a mi oly korán elhunyt büszkeségünk: *Csiky* Gejgely rossz néven vette. Attól kezdve haragot tartott. Ugy ment el mellettem, mintha csak nem is ismerne. Még rám sem köszöntötte a „jónap-ot. Elég volt látnia *Paulay*hoz írt leveletem, hogy nehezteljen.

Pedig akkor már játsztam elégszer darabjaiban: az egyfelvonásos *Annában* és a komédiásokban. Már pedig *Paulay* első nejtől, ott a halálos ágyán vettem át örökségképen *Szederváry Kamillát* (Proletárok.) Hogy félttem ettől a szereptől! Vajjon tudok-e majd belé vonást önteni, mi némileg rokonszenvenessé teszi ezt az alakot, a szabadságharc emlékein élősködő asszonyt?! De játsztam és olyan sikere volt, hogy *Márkus Emiliával Aradon*, majd pedig *Szombathelyen* is előadtuk műkedvelőkkel. Azonban csakhamar beléfáradtam és negyvenszeri eljátszás után (csak a nemzeti színházi estétet értem) átvette tőlem a szerepet *Rákosi Szidi*.

A *Buborékok* *Szidoniját* sem szerettem. De azért, ha elmentem vidékre vendégszerepelt, mindig elvittem magamm I. Es tetszett.

... Mintegy másfél éve mult annak, hogy *Csiky* nem is szíoiott hozzám.

Egy este ott jártam-keltem a szinfalk között. Gondatlanul, mivel sem törődve, pedig csak úgy rajzott körülöttem minden. Amint ott álldogálok és nézem ezt a nagy sürgést forgást, megszólítanak a hátam mögött. Meglepődve tekintetem a hang felé; *Csiky* volt.

— Nem, nem mulaszthatom el, hogy önnek kifejezzem hálámat!

— Háláját?! S ugyan miért, tanár ur? Hisz' azt már rég megtette a Proletárok színtekereitör!

— Nem ezt értem. Hanem a *Buborékokat*. Hogy elviszi mindig a vidékre is!

— Szót sem érdemel. Szememben az aszszony olyan, mint a szajkó: egy cifra madár. Járr-ke, folyton beszél, míg csak tönkrejutását el nem éri. Engem mulattat és örvendek, ha mást is mulattatok vele.

Elváltunk. Kibékültünk.

Nemsokára, *Szilveszter* estéjén, hatalmas csomagot hozott a színház szolgája, *Paulay* következő levelével:

Nagyrabecsült barátnóm!

E mellékelt darab meglepetés volt számomra, de ez tulajdonképen önnek szól. Atolvastam a darabot és elhatároztam, hogy elküldöm önnek bírálatra. Ha az ön ítélete

kedvező, akkor a darab el van fogadva és már március közepén előadjuk. Lenne szives ezt mielőbb átolvasni, hogy aztán leirathassam. Tudtommal *Csiky* ezzel egy régi tartozását akarta jóvá tenni. Ez tehát az 6 új-évi szerencse kívánata, de a magamét is hozzá fűzöm.

Készséges barátja

Paulay Ede.

A Nagymama volt: *Csiky* hálája.

Mikor elolvastam az első felvonást, talán mondanom sem kell, úgy éreztem, betelt a lelkem vágya. Egy író, ki megértett; aki úgy rajzolta azt az óshaju uriaszszonyt, mint magyar író közt még kevés: — tiszteletreméltóan...

Ismét lepergett egy csomó fővényszem azon az órán, mit úgy hívnak, hogy idő.

A közönség ötvenéves pályafutásom jubileumát ünnepelte. Ez volt a Nagymama tizenharmadik előadása. Ott volt a szinfalak mögött *Csiky* is. Mikor felzugott a taps az első felvonás után, hívtam őt is.

— No jöjjön, tanár ur!

— Én?! Ugyan miért?

— No, nem a Nagymama, hanem az én kedvemért.

S jött. Kilépett a lámpák elé.

Az Aradi Közlöny minden előfizetője 3000 koronára biztosítva van balesetből eredő halál vagy rokkantság ellen mindaddig, amíg előfizetése tart.

Horánszky Nándor azt javasolja, hogy a trónbeszédre adandó válaszfelirat megszerkesztésére 21 tagú bizottságot válasszanak. (Helyeslés.)

A Ház ehhez hozzájárult.

A bizottságot a holnap délelőtt 10 órakor tartandó ülésen választják meg.

Ezzel az ülés véget ért.

POLITIKAI HIREK.

A képviselőház holnapi ülésén után hétfőig, vagyis míg a felirati bizottság a felirat munkájával készen nem lesz, nem tart ülést. A hétfői ülésen fogja a Ház elnöksége végleg igazoltnak jelenteni ki azokat a képviselőket, kiket petícióval nem támadtak meg.

A tanítók nagygyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 4.

Az Aradvidéki Tanító-egyesület harminckét-éves tenállásának évfordulója alkalmából két napon keresztül diszközgyűlést tartott Aradon. A közgyűlés felülemelkedett a szokásos tanácskozások keretén és általános érdekű, nagyfontosságú kérdésekkel foglalkozott.

A *hiskoruaik erkölcsi védelme* volt az egyik nagyfontosságú tárgya a gyűlésnek. Ez nem itt-ott szórványosan fellépő jelenség, hanem országos baj, mely ellen a küzdelmet is országosan kell szervezni. Kovács Vince egyleti elnök érdeme, hogy sikerült ezt a kérdést országos érdekűvé tenni s az ellene való küzdelemben minden tényezőt egyesíteni.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter képviselővel Urbán Iván főispán bizta meg, a csanádgyházmegyei püspök képviselőjében dr. Kun László apát-kanonok, a minorita-rendet pedig dr. Csák Cyrják rendfőnök, a gör. kel. román püspököt dr. Pipos Péter tanár, az aulát Goldis László püspöki titkár képviselte. Az ev. ref. egyházat Csécsi Imre, az ág. ev. egyházat Frint Lajos, az izralitákat pedig dr. Rosenberg Sándor főrabbi képviseli.

A fővárosból lejötték ez alkalomra Lakits Vendel, a tanítók országos bizottságának elnöke, Ujváry Béla kir. tanácsos, a Néptanítók Lapja szerkesztője és Gödz József dr. helyettes szerkesztő.

Ez volt az utolsó szereplése az életben, ott a színpadon, a neki annyi dicsőséget, annyi babért hozó színpadon. (1901. november 4.) Néhány nap múlva ő is csak a múlté volt. Megölte a szíve.

Mikor aztán elméláztattam a multak emlékein, eszembe jutott, hisz magam se vagyok kivétel, én is csak olyan babonás vagyok, mint többi pályatársaim. A Nagymama tizenharmadik előadása . . .

Ereztem még nem róttam le iránta a kegyelet adóját. A Nagymama folytonos sikerei — hisz csakhamar az ország nagymamája lettem — unsúlyljal nehezettek rám.

Ki-kijárogatva a temetőbe, hol szállóigévé lett mondásom szerint: ott van az én földbirtokom, szemembe ötlött a Kisfaludy-Társaság szárkofágja, mit másodtitkára sirjára emelt. Ugy tetszett, hiányzik valami rajta: az én pálmámagam.

Megérttem a Nagymama századik előadását. (A vidékieket is beleértve.) Ujból fölbredt bennem a kegyelet, a hála s elhelyeztem ott a szárkofágon — az én örök, de csak szemernyi elismerésemet . . .

Olyan jól esett nekem a tudat, hogy most már nem vagyok annyira adósa . . .

Régi munkásai a magyar kulturának, az ő lelkesedések, munkaszeretetek növeli a magyar tanítóság lelki erejét a nehéz küzdelmekben.

Igen fontos Varjassy Arpád kir. tanácsos tétéle a tanítók hivatali esküjéről.

Erdekes Kohlbauer Ferenc, a főreáliskola jeles tanárának előadása, mely a tanítókat és a biztosítást tárgyalja. Az „Aradvidéki Tanító-egylet” e szép és tartalmas tárgyainál fogva pedig országos érdekű gyűlést rendez. Büszke lehet vezetőségére és elnökére Kovács Vincére, ki lelke egész melegével és lankadatlan buzgalommal fáradozik, hogy ezeket az ügyeket és kérdéseket megoldják.

(Az első nap.)

Vasárnap délelőtt tartotta az „Aradvidéki Tanítóegyesület” az előértekezletét, a melyen a gyűlések tárgyait állapították meg.

Délután 4 órakor vette kezdetét a közgyűlés. Itt Kőmives József pénztáros jelentése kapcsán keltett örömet az a tény, hogy Adelman Károly uj-szent-annai tanító alapító taggá lett.

A gyűlés kimagasló pontja volt Rubenescu Augustza aradi tanítónő, az ismert irónő felolvasása „A nevelés”, volt a fölolvadás tárgya, melyet a kisasszony sok oldalról, szakszerűen, de mindamellett érdekesen s élvezetes modorban fejtett ki. Nagy pedagógiai olvasottsága, készsége és dicsőretre méltó hivatásszeretete egyaránt sugárzott ki a logikus okoskodások közül, a melyeket szellemes megjegyzéseivel s az élethől vett találó példáival oly ügyesen fűszerezett.

Az értekezés számos kérdést ölel föl, a mi e széleskörű tárgyhoz tartozik, de legérdekesebb részei azok, melyek a családi neveléssel s azok különös tényezőivel foglalkoznak. Így fölülte figyelemreméltók a cselédekre vonatkozó megjegyzései. Szerinte a cselédkérdésnek egyik egészen új oldala merül föl a házi nevelés szempontjából. Majd kiterjeszkedve az irodalom nevelő hatására, a *napisajtóval* is foglalkozik, a melyet nyilvános nevelési tényezőnek tart s a melynek hatását találó szavakkal tárgyalja. A minden sablonon fölül emelkedő szép fölolvadást szünni nem akaró tapsal és éljenzéssel jutalmazta meg a hallgatóság, az elnök indítványára pedig egyhangulag jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak s elhatározták, hogy a sikerült műnek nyilvánosságára hozatala iránt lépéseket tesznek.

Az elekiek indítványát, mely a tanítók szolgálati idejének 35 évre való leszállítását óhajtja, elfogadták.

Szép jelenete volt a közgyűlésnek a tisztujítás. Szinte közel 300 főnyi tanító ág lelkesen tüntetett a régi tisztikar és annak elnöke Kovács Vince mel'ett. Az éljenzés, mely szünni nem akart, tüntetés volt a személy és annak munkája iránt. Egyhangú lelkesedéssel választották meg ismét a régi tisztikart.

Ezután a tanítók kivonultak testületileg a fővárosi vendégek fogadására, a kikkel a Fehér Kereszt téli kertjében ismerkedési estélre gyűltek.

(Második nap.)

Az ünnepi gyűlés a városháza disztermében vette kezdetét.

Kovács Vince elnök rövid lelkes beszédben nyitotta meg a gyűlést. A disztülés vezetésére felkérték Institoris Kálmán városi főjegyzőt, kiért küldöttség ment Simon Karolin és Söfalvi György alelnökök vezetésével.

Institoris Kálmán diszelnök a következő beszéddel nyitotta meg a gyűlést:

Tisztelt diszközgyűlés!

Magyarország népeinek nemzeti szellemében való haladására, társadalmunk hazafias irányban való fejlesztésére, a lélekben és szívben, a szép, jó és nemes érzelmek fogékonyságára és alapot a kötelességtudó népoktatás adja meg.

A néptanító feladata a csemetét, mely gondozására bízott, akként ápolni, hogy azoknak hajszál gyökerei az időre készített talajban megszilárdulva, erős törzsszé fejlődjen, és nemes gyümölcsöket teremjen.

Mennyiben felel meg az Aradvidéki tanító-egylet a népoktatás és népnevelés kettős nemes feladatának, megbírálni a kultur-történet hivatása, de hogy mily meleg érdeklődés kíséri ezen egylet működését, mutatja e diszközgyűlés látogatottsága, és az érdeklődők azon maggyőződése, hogy az egylet oly nemes célokat tűzött maga elé, melyeknek elérése hivatva lesz a népnevelés terén tapasztalt hiányokat pótolni, a nemzeti szellemben vezetett népoktatáshoz fűzött remények megvalósulását gátló gyomokat kiirtani és az ifjuság tiszta erkölcsét megfertőztető behatásoktól megóvni. E nemes célok megvitatásánál vezesse bölcsesség munkánkat, — hogy a tanácskozásokból kifolyó megállapodások hazai népnevelésünkre s az ifjuság tiszta erkölcsének megszilárdulására üdvös hatással legyenek.

És midőn elsősorban az egylet vendégeit szives isten hozottal és a megjelent egyleti tagokat pedig örömmel üdvözölném, az Aradvidéki tanító-egyletnek mai diszközgyűlését ezennel megnyitom.

A diszelnök beszéde után Zoltai Mátyás tanár vezetése mellett a tanítóképző intézet ifjusága a Hymnus-t énekelte el.

Ezután Kovács Vince üdvözölte az „Aradvidéki Tanítóegyesület”-nek vendégeit. Üdvözölte lelkes beszéddel, meleg szeretettel a csanádi püspök és a gör. kel. román püspök megbízottjait dr. Kun László apát-kanonokot Goldis László és dr. Pipos Istvánt. Az aradi hitközségek lelkészeinek üdvözlése után ünnepezték fővárosi vendégeinket, Lakits Vendelt, Ujváry Bélát és dr. Gödz Józsefet. Majd igaz szeretettel emlékezett meg azokról a tanítókról, kik már negyven éve szolgálják nagy szorgalommal és kitartással a magyar népoktatásügyét. Ezek Millig József iskolafelügyelő, Geller János, Preisinger József igazgatók és Grigus István tanító.

Schill József Aradvármegye főjegyzője tartott egy igen érdekes tanulmányt a vidéken tapasztalható erkölcsokról. Böven ismerteti a helyenként divó káros szokásokat és ismerteti a vármegye által készített szabályrendeletet, melylyel orvosolni akarja e bajt. Elmondja, hogy a tanítóság és az egyház támogatása mellett remélhető csak a siker. Zajos éljenzés hangzott fel az előadás befejezése után.

Kun László dr. kanonok üdvözli az együletet a csanádi püspök nevében és örömmel veszi tudomásul az ily irányu mozgalmat. Hangoztatja a szív és érzelmi nevelést és a küzdelmet az ugynevezett szabadosság ellen, hol sokszor a szülő kötelességét kell teljesíteni. Ohajtja, hogy ebből az ügyből országos mozgalom indíttassék és biztosítja e munkában kegyelmes küldőjének támogatását.

Goldis József püspök megbízásából Goldis László püspöki titkár szinte örömmel üdvözli e mozgalmat s jelét látja annak, hogy a nevelés visszatér ismét az egyházhoz, ahonnan távozott. Az erkölcsiséget megszokásnak tartja, melynek kiinduló pontja a szülői ház. Küldője nevében kijelenti, hogy támogatására mindenkör számíthatnak.

Frint Lajos ág. ev. lelkész e mozgalmat mint a tökéletesedés felé való haladást üdvözli. A Mindenható áldását kéri e munkára.

Csécsi Imre ev. ref. lelkész úgy a maga, mint a nagyszalontai esperesség nevében csatlakozik e mozgalomhoz, melynek ily irányu cse-

lekedetein ott lesz a magyarok istenének áldása.

Rosenberg Sándor dr. főrabbi üdvözli e mozgalom megindításáért úgy a tanító-egyletet, mint Schill József főjegyzőt érdekes és indokolt bölcs előadásáért. Fejtegeti a külső és belső vallásosság ellenmondását. Ennek a megjelölését abban találja, hogy népünknek nincs tudatában az, hogy erkölcsi élet nélkül nincs igaz vallásosság.

Lakits Vendel a tanítók országos bizottsága nevében üdvözli e mozgalomban vezérszerepet vivő Aradvidéki Tanító-egyletetet és hálás köszönetet mond az eszmének felvételéért.

Műlek Lajos örömmel látja, hogy mily készséggel támogatják e mozgalmat az egyházak képviselői és köszöni Schill József főjegyző előadását. Ezt a munkát a második ezredév eléréséhez alapvető munkának tartja. Egyesült erővel kell e mozgalmat országos érdekűvé tenni. E kérdésben ne válasszon el bennünket politika. Üdvözli a kérdés kezdeményezőit.

Barabás Béla dr. mint a Háznak tagja üdvözli e mozgalmat. E mozgalom megindítása úgy hat rá, mint a vészharang kongása.

Az életből vett példákkal igazolja, hogy mily nagy a romlottság, melytől igazán félti a jövő nemzedéket. A társadalomnak mint védőangyalnak kell az ifjúságra vigyáznia. Elbeszéli érdekesen a mai nevelés kárhuzatos hibáit. Ohajtja, hogy ezzel helyes formában az országgyűlés is foglalkozzék oly formán, hogy informáljon egy pár lelkes képviselőt, kiknek felszólalásai és munkája után majd mindenki siet a haza ifjúságának a megmentésére.

Kovács Vince megköszönte a felszólalóknak szíves támogatásukat, melylyel hozzájárultak e kérdés megoldásához. S kimondja a közgyűlés határozataként a következőket:

Az A. V. T. E. megkeresi úgy a politikai, mint egyházi hatóságokat, hogy ezen kérdés megoldásánál támogassák a tanítóságot;

felkéri a tanítók Országos Bizottságát, hogy szolítsa fel a tanító-egyleteket ily irányu munkásságra;

felir a magas kormányhoz és megkéri az országgyűlési képviselőket, hogy a törvényhozáásban támogassák a kiskorúak erkölcsi védelmét.

Ujváry Béla kir. tanácsos, jeles költő, tartott a tanítók házáról és annak gondozó atyjáról: Péterfy Sándorról, szépen átgondolt beszédet, melyben az intézmény magasztos céljait fejtegetve, kéri a tanítóság támogatását, melylyel önmagát is erősíti, ha az Eötvös-alapba lép be.

Az elnök indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy Wlassics Gyula dr. közoktatásügyi minisztert és Péterfy Sándort az Eötvös-alap elnökét táviratilag üdvözli.

Göze József dr. fejezte ki köszönetét úgy az egyházak, mint a hatóságok képviselőinek azért az érdeklődésért és jóakaratu támogatásért, amelylyel a tanítóság munkásságát kísérik. Kérte ezt a jóindulatot a tanítóság egy jótékony intézménye: az Eötvös-alap és a Tanítók háza iránt. A társadalom méltóbb módon nem jutalmazza a tanító munkáját, mintha ezt az intézményt anyagilag támogatja.

Varjassy Árpád kir. tanácsos tanfelügyelő a tanítók hivatali esküjéről tartott előadást. Felemlítette azon visszás állapotot, hogy az ország legfontosabb érdekeit szolgáló férfiak — a tanítók 80 százaléka nem tesz az állam törvényeire esküt. Most a nyugdíjtörvény revíziója alkalmával aktuális ez, hogy a felvétel egyik követelménye a hivatalos eskü legyen. Ez ellen az iskolafentartóknak sem volna kifogásuk. Az eskü tényének fénye, ünnepélyessége, kötelező érzetének hatása kiválóképen alkalmas biztosíték a hazai törvényeknek megtartására, a hivatalos rendeletek és állásbeli köteleességek teljesítésére.

A közgyűlés elfogadta az előadó indokait és elhatározta, hogy a tanítók hivatali esküje tárgyában megkeresi a kormányt.

Kohlbauer Ferenc főreáliskolai tanár értekezett a tanítók biztosításáról. Igen érdekesen és célszerűen akarja e kérdést megoldani. A tanítók eszközölnék a biztosításokat mint üzletszerűk, az így rájuk eső jutalékból úgy magukat biztosítanák, meg az Eötvös-alapnak is jutna belőle évenként egy igen tekintélyes összeg. Az érdekes tervet, mely igen könnyen

megvalósítható volna, áttették a tanító-egylet választmányához tanulmányozás és mielőbbi megvalósítás végett.

A diszelnök, *Institoris* Kálmán berekesztette az ülést, mely után a tanítóképző-intézet ifjúságának énekével a diszközgyűlés véget ért.

A társas-ebéd.

Délben 1 órakor a gyűlés tagjai társas-ebédre gyűltek össze a Fehér Kereszt téli kertjében. Az asztalfőn foglalt helyet *Institoris* Kálmán főjegyző.

Tőle jobbra foglaltak helyet: Kun László dr. kanonok, Csák Cirjék dr. rendfőnök, Varjassy Árpád kir. tanácsos tanfelügyelő, Műlek Lajos dr., Kovács Vincze, Deutsch Bernát, Kristyórány János, Márai Mátyás, Záray Odón; a főjegyzőtől balra: Lakits Vendel, az orsz. bizottság elnöke, Ujváry Béla kir. tanácsos, Göze József dr., Simon Karolin, Schill József, Szikra Lénárd, Pazsiny Bonaventura. A vendégek sorában ott voltak még: Szabó József igazgató, Almási T. Pál, Kovács Vincéné, Gyurkovics Marinne, Nesnera Aladár, Goldis László püspöki titkár, Szondy János, Pókász Imre, Eliás Jakab, Fejér Gyula, Sófalvi György, Urhegyi Alajos, Balázs Ferenc és Cobor Ottó.

Az első felköszöntőt *Institoris* Kálmán h. polgármester mondotta a királynak. A főjegyző beszédét a jelenvoltak állva hallgatták végig és éljenzéssel kísérték.

Wlassics Gyula m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztert *Máday* Mátyás polgáriiskolai tanár köszöntötte fel. Elősorolván Wlassics érdemeit, áldást és sikert kíván ahhoz a munkához, amelyet a kultusz-miniszter a magyar tanügy és a hazai tanítóság érdekében kifejt.

Almási T. Pál igazgató az elismerés hangján mond köszönetet elsősorban *Dessewffy* Sándor csanádi püspöknek, amiért a tanítók diszközgyűlésén képviseltette magát, köszönetet mond a püspök érdemes képviselőjének: Kun László dr. kanonoknak, *Goldis* József aradi gör. kel. püspöknek és képviselőjének: *Goldis* László püspöki titkárnak, *Csák* Cirjék dr. rendfőnöknek és a nagyszalontai ev. ref. egyházkerület képviselőjének: *Csécsei* Imre aradi ev. ref. lelkésznek.

Kovács Vince Aradváros közbecsülésben álló helyettes polgármesterére: *Institoris* Kálmánra emelte poharát.

— Az az ember — ugymond — aki egy egész hosszú életen át becsületes munkával, lelkében a legtisztább idealizmussal fáradozott e város érdekeiért, sokoldalú elfoglaltsága mellett a tanítóság és a nemzeti népoktatás épületéhez is tudott szilárd téglákat hordani. A tiszta hála és szeretet virágait szedem össze valamennyi tanító szívéből s átadom azt az elismerés, hála és köszönet nevében *Institoris* Kálmánnak.

A népszerű főjegyzőt hatalmas és szívből jövő éljenzéssel üdvözölték a társas-ebéden részt vett tanférfiak.

A felköszöntések további folyamán *Műlek* Lajos emelt poharát *Varjassy* Árpádra, *Záray* Odón *Lakits* Vendelre, *Ujváry* Béla *Göze* József dr.-ra, *Hermann* Gyula (Galsa) *Kovács* Vincére, *Wagner* János aradi képezdei tanár az aradmegyei tanítóokra, *Kehrer* Károly eleki tanító az aradi sajtóra, *Lakits* Vendel az Aradi Tanítóegyletre, *Ujváry* Béla Aradmegyei tanító és tanítónői karára, *Göze* József dr. *Szondy* János aradi tanítóképezdei tanárra, *Kovács* Vince *Barabás* Bélára, *Schill* József főjegyzőre, *Kohlbauer* Ferencre és *Rubeneszku* Augustára, végül *Deutsch* Bernát, az aradi izraelita hitközség elnöke, az aradmegyei tanítók és tanítónőkre.

A társas-ebéd befejeztével a tanító-egylet tagjai kikísérték a budapesti vendégeket a pályaudvarhoz s ezzel a két napi gyűlés véget ért.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Kedd: *Sasok*, vígjáték. (Páros bérlet.)
Szerda: *Bőregér*, operette. (Páros bérlet.)
Csütörtök: *A boszorkányvár*, operette. (Páros bérlet.)
Péntek: *Szive m*, bohózat. (Páros bérlet.)
Szombat: *Szive m*, bohózat. (Páros bérlet.)

* **Geyer Stefike**. Arad zeneértő és zenekedvelő publikumát vasárnap délután egy alig tiz-tizenkét éves gyermekleány ragadta el művészi hegedű-játékával a Fehér Kereszt koncerttermében. *Geyer* Stefikének hívják ezt a kis virtuózt, a ki néhány év múlva bizonyára a világhírű hegedű-művészek közé fogja magát felküzdeni s úgy fogják majd emlegetni a nevét, mint egykoron a *Tua* Teréziát emlegették. Brilláns tehetsége van ennek a bájos, fekete selyemhajú kis leánynak. A legnehezebb, legszövevényesebb koncert-darabokat oly biztos technikával, oly korrektül, oly érzésseljesen és mesteri készséggel játsza le, hogy a hallgató valósággal oda van a bámulattól s azt sem tudja, az érdekes leány művészi játékát csodálja-e meg, vagy a memóriáját, mely abban a csöppnyi időben annyi változatban együtt tudja tartani a hangok tömegét. *Geyer* Stefike ugyanis kóta nélkül játsza le a legnehezebb klasszikus darabokat s már ez maga elég művészet egy tizenkét esztendő apróságától, a ki örömmel jegyezzük fel, nem is idegen csodagyermek, hanem budapesti magyar leány. *Bruch*, *Hubay*, *Merkler* és mások virtuóz-darabjait csodálatos könnyűséggel s elragadtató művészettel játszotta le. *Hubay* csárda-jeleneivel ért el legnagyobb hatást, mely után alig győzte a sok újrat, az érzésteli, tüzzel megjátszott magyar nótákat. A természet szépen megtöltö publikum lelkesen tapsolta meg a bájos kis művésznőt, a ki elragadó szerénységgel pukkerlizott a közönségnek. *Geyer* Stefikét zongorán *Ipolyi* Valéria kisasszony kísérte, a ki maga is kész művésznő s bizvást rászolgált a neki kijáró tapsokra. (v.)

* **Jókai Mórné Pozsonyban**. *Jókai* Mórné Nagy Béla a tegnapi est gyorsvonattal édes anyja kíséretében Pozsonyba érkezett, a hol kedden kezd meg vendégszereplését. A pályaudvaron a magyar színtársulat élén *Relle* Iván igazgató fogadta és virágcsokrot nyújtott át neki. A jelenvolt újságírók és szép számu közönség lelkesen megéljenezte Jókainét, a ki néhány szóval megköszönte a szép fogadást, azután szálására hajtatott.

* **Fedák Sári Szegeden**. *Krecsányi* Ignác igazgató értesítette a szegedi színiügyi bizottság elnökét, hogy *Fedák* Sári négy estén vendégszerepleni fog a színházban. A primadonna a Gésák, Három pár cipő, Kisasszony feleségem, és a Bolond-ban lép fel.

* **Burmester hangversenye**, folyó hó 28-án csütörtökön délután 5 órakor lesz a Fehér Kereszt nagytermében. A hangverseny iránt a legszeleesebb körben óriási az érdeklődés, és ez az érdeklődés méltán megilleti ezt a kiváló művészt, aki klasszikus felfogásával, érett szellemével, fényes technikájával a régi iskola hatalmas képviselőire emlékeztet. Vannak pillanatok, amikor *Joachimot* véljük hallani, a fénykorában álló *Joachimot*, aki harminc évvel ezelőtt meghódította Európa zenei értelmiségét. A nyugalom, a fenség, a férfias erő, a klasszikusok mély átérzése, ezek a kvalitások szereztek meg a koronát *Joachimnak*. És ezek a kvalitások élednek föl a *Burmester* játékában is. *Burmester* technikája tökéletes és a nyugodt odafigyelésben szabadon élvezzük a lélek megnyilatkozását. Széles, komoly, klasszikus becsű az, amit játszik. *Burmester*től *Bach*-ot hallani a legnagyobb élvezet mit hegedűs nyújthat! A klasszikus zene reneszance ez; egyszerű szépsége mellett minden modern zenemű színpompája elfakul, Aradi hangversenyén *Mayer* Mahr Mór berlini zongoraművész szerepel, kinek szinte jelenős sikerei vannak. Jegyek iránt intézkedhetni *Révész Nándor* könyvkereskedésében.

Vörösmarthy Mihály fia.

(A Kuria új másodolnókérdéséről.)

Budapest, november 4.

Mikszáth Kálmán a következő szép jellemzést írja a Vasárnapi Ujság legutóbbi számában Vörösmarthy Mihály fiáról, Vörösmarthy Béláról, a Kuria most kinevezett másodolnókérdéséről:

Vörösmarthy Béla magas, erőteljes férfi, kinek őszbeboruló körszakállát mintegy meghazudtolják fiatalos csillogású szemei. Csontos, rokonszenves arca, domboru homlokával és szépen elválasztott hajviseletével jó ismerősnek látszik mindenki előtt. Mert feltűnően hasonlít ahhoz a képhez, mely még most is ott függ sok magyar család vizitszobájában: a Vörösmarthy Mihályéhoz. Különböző pályákat futottak be apa és fiu. S az a különbség köztük, ami a kalitkában és az erdőn nőtt oroszán közt van. Az egyik felséges elme, melyet az ábrándozás gyönyöre megfinomított, az akkori idők hazafias keserősége megneemesített; a szabad természetben, melyért úgy rajongott, fölszította annak gazdag színpompáját s lelke visszasugározta azt remek gondolataiban. A másik feyelmezett elme, de éppen olyan nemes anyagból van; a pengése az, de az élet kohójában mássá lett, — mint mikor ugyanazon ércből két különböző szerszámot kovácsolnak: kardot, vagy Minerva pajzsát. Vörösmarthy Béla egy boldoguló, virágzásnak indult országot talált, egyéniségének fejlődése közben; a sopánkodás és az ábrándok ideje elmulóban volt, egy modern nemzet modern küzdelme forrt . . . O a bírói pálya levegőjében nőtt fel, a dolgok mérlegelése és a törvények betűi közt. Igazi bírói temperamentum. Komoly, nyugodt. Lassan beszél, keveset, de amit kimond, az rövid, tömör, szabatos, mint egy ítélet. Mint politikai államtitkár is, legalább külső viselkedésében, mindig bíró volt s megvetette azokat a konvencionális formákat, melyeket a politikus használ, hogy napról-napra élhessen. Nem voltak mézes szavai a képviselők számára, sem formás frázisai, hogy „majd meglássuk“, „mindent megteszek“, „bíz csak rám, kedves barátom.“ Valóságosan lenyakazta a girbe-gurba képviselői kívánságokat.

— Hiszen te igazságtalan dolgot kívánsz, — mondá szemrehányóan.

— Eppen azért kérek, — felelte emez — mert ha igazságom volna, nem szorulnék barátságodra.

— Az meglehet, — felelte ridegen, — de lásd, én igazságügyi államtitkár vagyok és nem igazságtalanságügyi.

Sokat dolgozott hivatalában, néha éjjel is, szabad óráiban azonban a magányt szereti, hosszú sétákat tesz a város utcáin s vajmi ritkán vetődött fel a klubba képviselőtársai közé. De ha jött, vidám, kedélyes társalgónak bizonyult, akit soha senki se látott idegesnek, vagy fáradtnak. Hivatalos dolgairól nem szeret beszélni, de nem azért, a miért Tarkovics, nehogy mint a minisztertanácsok jegyzője, valami státus-titkot kiszalasszon, hanem azért, mert ilyenkor pihentetni akarja elméjét s mert a munka stréberje, aki örökké izzad és csinálja magának ezzel a reklámot. „Jaj, ma megint ezt dolgoztam, azt dolgoztam, nem hiszem, hogy sokáig kibírja a szervezetem.“ A házban is nagy ritkán volt látható; kedves aktáitól csak nevezetes szavazások idején birta elszakítani a telefon. Az is csak rövid időre, míg leszavazott. Nem tudott itt magmaradni a dologtalan urak közt, akik egész délelőtt sordorják a cigaretákat és pletykáznak. A Ház nem az ő atmoszférája, dacára, hogy itt te-

remnek a törvények, melyeken egész lelkével csügg. De nincsen abban semmi különös. Sok ember szereti a csirkéket, de diszguztáló lehet neki az a hely, ahol kiköltik őket. Ilyen volt Vörösmarthy Béla itt a működése színhelyen. De mikor aztán a szünnapok alatt haza kerül Rátótra pihenni, ott egyszerre kiugrik belőle az apja lelke. Elbarangol a szabad természetben, erdőn-mezőn s örül minden kis mezei virágnak. Néha a puskáját is a vállára veszi (mint ahogy az apja is elvadászatott egykor Deák Ferencnél), de hogy van-e aztán lelke meglőni a nyulat, a ki semmi kihágást nem követett el a társadalom és a törvények ellen, arról csak az ottani vadászpajtásai tehetnének hiteles tanúságot.

A megtépett koszorú.

(Jókai Mór és Feszy Árpádné.)

— Az Aradi Közlöny tudóstóljától. —

Arad, november 4

Országszerte kínos feltűnést kelt az a sajnálatos affér, a mely Jókai Mór és leánya, Feszy Árpádné között támadt az ismeretes koszorú-megtépes miatt. Jókai feljelentése következtében az ügy már a budapesti rendőrség előtt van. A nyolcadik kerületi kapitányság már megidézte a feleket, hogy az ügynek a rendőrség elé tartozó részét elintézte. De az eset — úgy lehet — a büntetőjárásbírótság elé is kerül.

(Jókai Mórnál és nejeinél.)

A P. N. egyik tudósítója tegnap az esti órákban fölkereste Jókai Mórt az Erzsébet-körutón lévő lakásán. A költő a szabadelvű klubban volt még s a tudósítót Jókai Mórné fogadta. Elmondta neki a maga részéről is az eset történetét, megjegyezve, hogy mindenben csak a kegyelet vezette őt, amikor, mint három év óta, most is koszorút tétetett férje első hitvesének sírjára.

— Ha nem is Jókainé volna, — tette hozzá, — akkor is érthető, hogy mint színésznő, vagy csupán mint Nagy Bella kegyelettel áldozok Laborfalvy Róza, a nagy színművésznő emlékének.

Időközben megérkezett Jókai Mór. Kipirultan, mindinkább növekedő izgalommal ezeket mondta az ujságitónak:

— Lelkem mélyében fel vagyok indulva és fel vagyok háborodva. Nem tudok dolgozni. Nem tudok enni, se aludni. Megfosztott a nyugalamtól . . . Minden évben koszorút teszek boldogult nőmnek, Laborfalvi Rózáknak sírjára. Három év óta pedig mostani feleségemmel együtt teszünk koszorút a sírra. Nemcsak hitvesem kegyeletének megnyilatkozása ez, hanem a művésznő is a néhai nagy művésznő iránt. És most ezt a kegyeletet éri meggyalázás. És kinek a részéről? Feszy Árpádné teszi ezt. Az a Feszy Árpádné, akit négyéves korától fogva gondozásba vettem. Házamba fogadtam, neveltettem, tanítottam. Művészi kiképzésben részesítettem. Rangot, diszt, vagyont adtam neki. Férjhez adtam, nála laktam, tartottam minden jóval. És mielőtt szétváltunk, megosztottam vele vagyonomat. Áadtam neki vagyonom felét, nyolcvanháromezer koronát, amit azon a címen követelt tőlem, hogy anyai örökség címén jár neki . . . Pedig Isten a megmondhatója: szegény nőm után nem maradt más, csak egy nyomorult viskó, meg egy csomó adósság . . . S most ez a Feszy Árpádné megfélekedezve nemcsak az irántam tartozó háláról, hanem a nyilvánosság előtt kötelező tekintetekről is, százak meg százak szeme láttára, füle hallatára botrányt okoz s botrány keretében összetépi azt a koszorút, mit a kegyelet tett

anyja sírjára . . . Összeszakgatja a koszorú szalagját ezer darabra . . . Az egyik darabot hazahoztam magammal, a Jókai-név van éppen arra a darabra nyomtatva. Elteszem. Hadd legyen mindig előttem örök emlékezésül erre az eljárásra.

Jókai Mór mély rezgésű hangjában keserűség reszketett, szeméből könny szivárgott, úgy törölte le a könyvet kezével; aztán folytatta:

— És miért teszi mindezt? . . . Hiszen az én nőm, kivel immár harmadéve boldog vagyok, a legtisztább, legáldottabb lelkű nő. Élete tiszta. Sem multjában, sem jelenében nincs egy makulányi folt. Ideális lélek, művész-lélek, nincs ok, hogy az ő kegyeletének s az én kegyeletemnek megnyilatkozását ilyen meggyalázás érje. Nem is tudom más magyarázatát adni, mint hogy valami . . . valami . . . örültség sugallta neki ezt a dolgot.

A hírlapíró megkérdezte még Jókaitól, csakhogyan el van-e határozva, hogy a végletekig viszi a megtorlást, Jókai Mór így felelt:

— El vagyok határozva, hogy szabad folyást engedek az igazságnak és szigorú megbüntetést követelek.

(Feszy Árpádnénál.)

Ugyancsak a P. N. munkatársa ellátogatott abba a gyönyörű kis villába, a mely most a Feszy-család otthona. Feszy Árpádné az esetről így nyilatkozott:

— Nem szívesen fogadom. Bünyös vagyok és hallgatni szeretnék — mert sejtem, miért jött.

Nyilvánvaló volt, hogy igazán beteg. Az izgalmak erős nyomokat hagytak rajta. Fejedelmi termete összegörnyedt, arcán barázdák vonultak végig, a szeme ki volt sirva. Lehajtott fejével mondotta:

— Bünyös vagyok, igaza van drága jó atyámnak. Többet nem mondhatok. Jókai Mór ellen nem nyilatkozhatom. Nem is volna ugyan erre szükség, mert a szavam éle legfőbb mostani felesége ellen irányulna, de hiszen a mi bálványunk azonosítja magát vele.

Kis szünet után elfuló hangon szólt:

— Soha egy szóval se nyilatkoztam, mióta elvált az utunk attól, akit a földön legjobban szerettem. Most megteszem azért, hogy lássák: ezuttal sem Jókai Mór ellen cselekedtem. Mikor elválasztották tőlünk, több levelet kaptam, mely eltiltott bennünket tőle. Kitértünk az utból, a fájdalomunkat elvittük messze Florencebe. A minap, hogy hosszú és keserves távollét után, mely nagy anyagi veszteséggel is sujtott, hazahajtott a honvág, hiába akartunk békességet szerezni, bünbánást mutatni, noha nem tettünk rosszat, megkérlelni őt és a közelébe jutni. Idegen befolyás következtében a többi közt olyan levelet kaptunk, mely eltiltotta azt is, hogy köszönjünk az utcán és egyebütt a mi imádott jó atyáknak. Mert Jókai Mór arany szívű ember, a legjobb lélek, akit ismertem. De öreg ember, puha szive hajlik a befolyásra, ha az nem is volna erőszakos. Némán türtem a megáldoztatást, szerettem tovább a távolból, hiszen az iránta való imádatban nevelkedtem, minthogy úgy neveltem kicsi lányunkat is. En valahogy birtam a fájdalmat, bár mindig belebetegedtem, ha jött a hír, hogy Jókai Mór megint köhög s én nem lehetek az ágyánál, hogy borogassam, csokoljam szép ősz fejét. De a leánykám görcsöket kap ma is, ha róla hall — s nem láthatja nagyapót, nem engedik hozzája. Pedig jobban szereti őt nálunk, az imájában a nagyapó nevét említi legelőször, a nagyapót, akit sírva vár, akihez kérezkedik kétségbeesett zokogással.

Fesztyné ezután arról a szakításról beszélt, mely közte és atyja közt Jókai második házassága után beállt.

Időközben a szobába lépett a háziasszony egy előkelő barátja, aki a többi közt ezeket mondotta:

— Ha Róza nem akarja, engedje meg, hogy én beszéljek abban az ügyben, ami önt tulajdonképpen idevezette. A temetőben történetek megértésére tudnia kell, hogy Feszty Arpádné a legvallásosabb asszony, akiket valaha ismertem. És maga Jókai Mór oltotta szívébe a tulvilági életben való hitet, a halottaink iránt való legerősebb kegyelet érzését. Minden évben Feszty Arpádné szerezte be a két koszorút, a magáét és a Jókai Mórét s vitte a temetőbe nagyanyjának, a megboldogult Laborfalvy Rózának sírjára. Ezt tette tegnap is. S mikor a hanthoz ért, Jókai kis csokra mellett egy nagyobb koszorút talált. Mindenkinnek joga van arra, hogy koszorút tegyen arra a sírra. Fesztyt nem is ez izgatta föl, hanem a koszorú felirata: *Jókai Mórné — Laborfalvy Rózának.*

Laborfalvy Rózának? Hát Laborfalvy Róza nem volt a költő király hitvese, nem volt Jókai Mórné? Csak most van Jókai Mórné? Beteg volt Feszty Arpádné tegnap s ez a fölírás volt, ami a végletekig fölizzgatta és arra bírta, hogy megparancsolja a temetői szolgának: tépje le azt a szalagot. Egy urias asszony, akinek férje igen előkelő állást tölt be, Rózával együtt főlemelte a koszorú szalagját s belézakított. *De az nem igaz, hogy széjjeltépte. Ezt a temetői közönség tette azután;* lehet, hogy a temetői szolgálta is.

— Mikor azt a szalagot beszakítottam — sóhajtott itt föl Feszty Arpádné, — nem a Jókai Mór nimbuszát tépdestem meg, nem a Jókai kegyeletét akartam megsérteni. És én babonás vagyok, ne nevéssen ki, de úgy érzem, hogy nagyanyám fájdalma ott az égben megenyhül, ha azt teszem; ha már az egész koszorút nem vitethetem el a temetői szabályzat miatt. Talán örült voltam s rosszat tettem, de Jókai Mór nem akartam bántani. Valószínű, hogy a férjem is kárhozzatni fogja az eljárásomat, de hát én asszony vagyok, aki csak a szívére hallgat.

SPORT.

+ **Az Athletikai Club közgyűlése.** Az Aradi Athletikai Club 1901. évi közgyűlését holnap, kedden délután 6 órakor tartja meg a *Millennium* külön termében. Az elnökség figyelmezteti a tagokat, hogy a közgyűlés, tekintet nélkül a megjelentek számára, *határozatképes* lesz.

+ **Házi tornaverseny.** Az aradi tornaegyesület folyó hó 16-ikán tartja meg szokásos házi versenyt, melyre az egyesület tagjai már gyakorlatilag magukat. A verseny következő számokból fog állani: magas ugrás összekötve sulydobással távolra, függeszkedés kötélén, összekötve távol ugrással. Minden versenyszámnál két-két díj lesz, és pedig: első díj ezüst érem és oklevél, második díj bronz érem és oklevél. Az a házi verseny előkészítője lesz a december havában rendezendő és nagyobb szabású disztornázásnak, melyre a nagyközönséget is meghívja az egyesület. A tornázás és játék gyakorlása mellett serényen folynak a vívási gyakorlatok is, melyek tegnapról kezdve már a fűtött tornacsarnokban gyakoroltatnak. Fűtik az áltölt és egyéb mellékhelyiségeket is, minek következtében az egyesület tagjai kellemes levegőben gyakorolhatják a testet edző tornázást.

+ **Felozló kerékpáros-egylet.** Az aradi „Hungaria kerékpáros klub” alapszabályaiban előírt feltételek mellett a befűgymintsternek bejelentette, hogy működését megszünteti s a klub felozlik. Az egyesület ezelőtt három évvel alakult s vagyonát most az *Aradi kerékpár klubnak* adta át.

A mortarai kapitány meghalt.

(*Jáki Tóth István halála.*)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 4

A mennyei gárda megszapordott egy derék, öreg katonával. Gyászlap fekszik előtünk, a mely közli, hogy *Jáki Tóth István* földbirtokos, nyugalmazott kapitány, több vitézségi érdemrend és magas kitüntetés tulajdonosa, hosszas betegeskedés után övéi szerető körében meghalt.

Arad egy köztisztelt, tipikus alakját vesztette el a boldogultban, a ki a nevének a harcok mezején sok dicsőséget, a polgári életben pedig sok becsülést szerzett hosszú életén keresztül.

Minden év március hó 23-án behajtatott a várba az öreg katonatiszt. Rendszerint hófehér, pirosszegélyű waffenrokkban jelent meg, mellette annyi érdemreddel, hogy elég lett volna három emórnak is. Minden kitüntetéshez egy véres harc, egy dicsőséges győzelem és egy — sebesülés emléke fűződött.

Roskatag volt már az öreg kapitány, felül járt a hetven esztendőn. A mint kocsijából lépett, botra támaszkodott, mert az utóbbi években már egy kissé nehezére esett a menés. S a mint végigballagott a vár porondos utain, a százados hársak alatt, a bekavicsolt díszterén: a tiszt urak előzékeny barátsággal üdvözlétek a fehér kabátos öreg katonát. Még az ezredes ur is. Még a tábornok ur is. És a mikor a dicsőséges nap emléke után a tiszt kaszinó asztalainál megcsendült a pohár, büszke örömmel koccintottak a roskatag öreg katonára egészségéért.

Jáki Tóth István egyik ünnepelt hőse volt az 1849-ben vívott mortarai és novarrai csatának, mely Arad házi ezredének oly sok babért szerzett. Hosszu évek óta már csak ketten voltak életben az akkori hősök közül: a nyugalmazott öreg kapitány és *Muszkálaj János* pápai kamarás, a ki mint tábori lelkész lelkesítette, buzdította az olaszországi harcok alatt az ezred legénységét. Most már Jáki Tóth István is meghalt.

Az ezred története a dicső tettek egész sorát jegyzi fel Jáki Tóth Istvánról. Minduntalan fényes példáját adta a katonai vitézségnek. A véres mortarai napon több helyen megsebesült. Peregalo olasz helységben *Seiffert* őrnagyot ő vágta ki szorongatott helyzetéből. Gójtó mellett szintén megsebesült. Novara mellett úgy küzdött, mint egy vakmerő oroszán. Az ütközet befejezésével ott a csatamezőn tüzte mellére *Benedek* ezredes a *vaskorona-rend* lovagkeresztjét.

Március 23-án, mikor a dicsőséges harcok emlékét szokta ünnepelni a 33-ik gyalogezred, rajongó szeretettel vették körül az öreg katonát, a fehér waffenrokkos derék kapitányt, ki a régi dicsőségre való visszaemlékezésnél felcsillámó szemekkel mondta el ifjú bajtársainak az olasz hadjárat izgalmas részleteit, a mint ő átélte, a mint átszenvedte.

Még egy emléke volt az öreg urnak, a melyről szeretett beszélni. Mikor odafönt Bécsben *Haynau* kegyetlenségeit megsokalták, őt küldték le hozzá sietős levéllel, a melyben meg volt írva, hogy szüntesse be a vért, ne gyilkolja rakásra a magyar szabadságharc vitéz katonáit. Váltott paripákon, lóhalálban rohant hozzá Jáki Tóth István, éjt is nappallá tette, pihenés nélkül, étlen-szomjan, csak hogy mielőbb megakadályozza a vérengzést s a kit még lehet, sietése által megmentsen a kivégzéstől. Pedig akkor császári tiszt volt.

Nincs már többé életben a derék öreg ka-

tona. És hiányos lesz ezentúl a mortarai ünnep, a melyet el sem tudunk eddig képzelnünk Jáki Tóth István nélkül.

Haláláról mélyen lesújtott családja a következő gyászjelentést bocsátotta ki.

Özv. jáki Tóth Istvánné szül. leukó Kiss Etelka a maga, valamint az alólírottak és nagy számu rokonai nevében is mélyen megtört szívvel tudatja a szeretett jó férj, gondos apa, após, nagyiya, rokon és jóbarát *Jáki Tóth István*, ny. cs. és kir. százados, a III. oszt. vaskorona rend hadi ékítménnyel, katonai érdem érem, hadi érem, pápai érem, jubileumi érem, továbbá a Máltai rend kereszt stb. érmek tulajdonosnak, 1901. évi november hó 3-án reggeli 5 órakor, életének 78-ik s boldog házassága 43-ik évében, hosszas szenvedés után történt elhunytát. A boldogultnak földi maradványai folyó évi november hó 5-én d. u. 3 órakor fognak Batthány-utca 37. számú házból a felső temetőben levő sírhelyen örök nyugalomra helyezni. Az engesztelő gyászmise áldozat pedig november hó 6-án d. e. 9 órakor fog a helybeli főt. minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatni. Béke poraira! *Jáki Tóth Aladár*, *Jáki Tóth Béla*, *Jáki Tóth Rezső*, *Jáki Tóth Rózsika*, *Jáki Tóth Ilma*, *Jáki Tóth Sacika*, gyermekei, *Jáki Tóth Aladárné*, szül. *Paraghy Erzsébet*, *Jáki Tóth Béláné*, szül. *Fürdök Lujza*, *Leschák Agoston*, m. kir. honv. alhadbiztos, menyei és veje, *Jáki Tóth Pista*, *Béla* és *Sarolta*, *Leschák Sándor* ka, unokái.

Rablóvilág

a magyar-osztrák határon.

(*Szervezett rablóbanda Bruckban.*)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 4

Még alig szüntek meg az ujságok *Musolino*-ról, a hírhedt olasz rablófőnökről irni s még érezzük a borzadalmat a zseniális olasz harambasa iránt, mikor egy újabb, szokatlanul veszedelmes rablóbandáról érkező rémhírek ébresztik föl bennünk a század elejebeli betyárkorszak emlékét.

Ugyan nagy különbség, ha összevetjük a gavallér magyar betyárok, az uri viselkedésű szegény-legények rablási módját a modern rablóbandák véres öldöklésével, de annál nagyobb a megütközés, hogy a közbiztonsági állapotok mai fejlett állapotában rendszeren organizált rablószövetkezetek rémitgethik a magyar-osztrák határvidéket s magát a Lajtha melletti Bruck városát.

Erről a jól szervezett bandáról és garázdálkodásairól budapesti tudósítónk a következőket jelenti:

A Lajtha melletti Bruck város környékén egy kitűnően szervezett rablóbanda tanyázik, mely már jó idő óta nagy riadalmat okoz a lakosság körében. A banda körülbelül 35—40 emberből áll. Mindannyian kitűnően vannak fölfegyverkezve és fegyvereiknek gyakori hasznát veszik. A legkisebb oknál minden kimélet nélkül lönek és szurnak le embereket. Aki hatalmukba kerülve, ellenállást akarna kifejteni, azt leölik. Rablásokból és betörésekből élnek és oly vakmerők, hogy utóbbi időben világos nappal is követtek el betöréseket. Kisebb csapatokra oszolva, ovatosság nélkül, pusztá vakmerőséggel követik el gázságaikat. A lakosság annyira meg van rémülve, hogy a hatóság engedelmével revolvereket és puskákat hordanak magukkal az emberek. A lakosság fegyverforgató tagjai élénk részt vesznek a csendőrség kutatásaiban és a rablók üldözésében.

A bandának néhány tagját a csendőrség már elfogta. A banda mintegy négy héttel ezelőtt kezdett működni. A rablók többnyire cigányok s van közöttük néhány olasz is. Egy éjjel több betörést is követnek el. Windleims-

dorfban egy kereskedőt, aki ellenállást fejtett ki, agyonlőtték. Bruck városba is bemerészkedtek a rablók és egyszerre három helyen követek el betörést.

Ha azután egy helyen üldözni kezdik őket, rögtön más vidékre mennek. Barnsdorfban egy jószágigazgatót, aki élelmiszereket tagadott meg tőlük, súlyosan megsebesítettek. Megsebesítették ezenkívül Köller, Strasser és Haberkorn kereskedőket. Bruck utcáin éjjel-nappal fegyveres polgárőrség cirkál.

EGYESÜLETI ELET.

(*) Az Aradi Torna-egyesület választmánya folyó hó 6-án délután 6 orakor a tornacsarnokban ülést tart, melyre az elnökség a választmányi tagokat ezennel meghívja.

Merénylet

a kínai császárné ellen.

(Dárdával agyonszúrt kísértő.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 4

A kínai háboru szendergését egy érdekes merénylethir zavarja meg. A kínai anyacsászárné ellen gyilkos merényletet követtek el.

A kínai anyacsászárné Kinának a többi hatalmasságokkal való konfliktusában előkelő vezérszerepet játszik. Ő volt a boxermozgalmak lelke. A hatalmasságok annak idején, a háboru folyama alatt mindent elkövettek, hogy a boxermozgalmat elnyomják. Ámde ez lehetetlennek látszott. A boxercapatok hol itt, hol ott tüntek fel s az európaiak tömérdek kínait leöldöstök, de mindannyiszor újabb meg újabb csapatok támadtak helyökbe. Ezeket az újabb csapatokat, mint aztán később kiderült, mind az özvegy anyacsászárné verbuválta össze. Értelmetlen gyűlölettel viseltett minden iránt, ami nem kínai.

Nevének egy másik gyászos szereplésére is emlékezünk. A kínai császár később megcáfolt halálhíre az ő kezével kapcsolatosan kelt szárnyra. Az a hír terjedt el az egész világon, hogy selyemzsinórral megfojtotta a császárt. Ez azonban nem volt igaz. Annyi mindamellet tény, hogy a kínai császár teljesen az özvegy anyacsászárné hatalmában van. Ennek a szélső és kedvtelése kormányozzák az óriási kínai birodalmat.

Mikor az egyesült európai csapatok elfoglalták a kínai császári rezidenciát, Peking fővárost, akkor az özvegy anyacsászárné a császárral és udvarhoz tartozó személyzettel a birodalom belsejébe menekült. Tartózkodási helyeit többször változtatta. Mindig ott volt, a hol legerősebb volt a boxerfelkelés.

Később azonban lehanyaglott a boxerek napja. Az egyesült európai csapatok ellen a rosszul begyakorolt és hiányos fegyverzetű kínaiak alig tehettek valamit. A kitartás is az európaiaknál volt nagyobb. A boxerek csüggedni kezdtek. Csak egy volt, aki nem csüggedett, az özvegy kínai anyacsászárné és legbizalmasabb embere, az idegengyűlölő Tuan herceg.

A kínai lakosságban nagy volt a hajlandóság a békére. Li-Hung-Csang, az előkelő kínai diplomata tüzzel-vassal a béke érdekében dolgozott. Ám nagy ellentállásra talált az özvegy császárnénál.

Végre a kínai felkelők serege teljesen szétzúllott. A békére hajló lakosságban elégedetlenség ütötte fel fejét s anyacsászárné végre is engedni volt kénytelen. Beléegyezett a békébe s Li-Hung-Csang megegyezésre jutott az idegen államokkal a békefeltételekre nézve.

A dolgok illeten stádiumában érkezik az a

hir, hogy a kínai özvegy császárné ellen, mielőtt Hoen-Fu városba tartott, a város előtt merényletet követtek el. Eppen a folyón akarták átkelni, mely az utat a város előtt keresztezi, mikor egy ember gyilkos szándékkal egy éles dárdával a kezében, a császárnéra és kíséretére tört. A merénylet a császárné egyik kíséretjét meg is ölte, mielőtt azonban a császárnéhoz közeledhetett volna, a kíséret tagjai leütötték. A császárné ily módon sértetlen maradt.

Röpirat a Wallburg-ügyről.

(Egy altábornagy mint koronatanu.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 4.

A budapesti királyi törvényszék a hét első felében — hír szerint szerdán — ül össze, hogy báró Wallburg Ernő kiadása fölött véleményét mondjon az igazságügyi miniszternek. Szinte kétségtelen, hogy nem adják ki az osztrák törvényszéknek. Elvégre ugyanennek a törvényszéknek polgári osztálya néhány hónappal ezelőtt bírói végzést hozott arról, hogy Wallburg Ernő báró magyar honpolgár. Akkor történt, a mikor pazarlás címén gondnokság alá helyezték és magyar állampolgárt neveztek ki gondnokául. Mindenki tisztában van azzal, hogy br. Wallburgot nem lehet és nem fogják kiadni, csak Stuckart bécsi rendőrtanácsos bizakodik abban, hogy végrehajtja a magára vállalt feladatot s kiviszi Laibachba a főhercegi hagyatékkal harcra kelt bárót.

Közben a külföldön s különösen Németországban gomba-mód szaporodnak azok a ponyvaföldalmi termékek, a melyek a Wallburg bárók gyászos ügyét tárgyalva, hazug rágalmaikkal a családi ügy legmagasabb személyeit sem kimélik. Az élelmes kiadók Laura von Skublits und Erzherzog Ernst címen egy népies olcsó kiadást is adtak közre s az egy márkába kerülő broszúrt sok ezer példányban terjesztették el.

Ernő főherceg származását ez a broszúra, melyet Ausztriából kiltottak, a következő módon vezeti le:

II. Lipót osztrák és német császár				
I. Ferenc osztrák császár		Rajner		
I. Ferdinánd	Ferenc Károly	Henrik felesége: Weideck grófné (Hoffmann színésznő)	Ernő felesége: Skublits Laura	Rajner
		I. Ferenc József		

Sok olyan adatot mond el a könyv, a minek meg van a valószínűsége, ellenben annyi benne a valótlán adat is, hogy alig hithető el a bécsi rendőrségnek az a föltevése, hogy a broszúra szerzője ügyvéd, a kinek Wallburgék husz százalékát ígérték annak az összegnek, a mit a főhercegi hagyatékból számukra megszerez. A broszúra szerint Ernő főherceg 1858. április 16-án vette feleségül Skublits Laurát laibachi lakásán. Tanuja néhai Henrik főherceg volt, a ki szintén morganatikus házasságot kötött, ám házasságát az udvarral elismertette. Felesége Hoffmann bécsi színésznő, a ki a Weideck grófi címet kapta. Skublits Laura hét évi boldog házasság után méhrakba esett s a legodaadóbb ápolás dacára 1865. október 18-án meghalt.

A laibachi főtárgyalást, akár kiadják báró Wallburg Ernőt, akár nem, megtartják a letartóztatott Staudinger Miksa ellen, aki a terhéről okmányhamisítást tagadja, de azt beismeri, hogy az ügy mozgató okmányát, a házassági levelet, amelyet előzőleg régen kitéptek az anyakönyvből — ellopta. Ennek a tárgyalásnak egyik legérdekesebb tanuja Tomasich nyugalmazott altábornagy, valószínűs belső tit-

kos tanácsos lesz. Ez az illusztris tanu gyakran vendége volt Wallburg Klótildnak, Simics Jenő gárdatiszt feleségének. Három évvel ezelőtt találkozott itt néhai Ernő főherceggel. A főherceg nagyon megörült, mikor egykori alárendeltjét fölismerte s csakhamar a legélénkebb beszélgetésbe merült el vele. A beszélgetés folyama alatt Ernő főherceg rátért régi közös ismerőseikre és így szólt:

— Hallom, hogy Vucsetics altábornagy özvegye még él. Ő bizony még szemtanuja volt annak a boldogságnak, amely szegény Laurám életében köztünk honolt.

Szimicsné a főhercegi apa bánata annyira meglágyította, hogy sirásra fakadt és kiment a szobából. Erre Ernő főherceg leányára célozva, ezt mondta Tomasichnak:

— Látja, Klótildnak éppen olyan aranyos, jó szíve van, mint az édes anyjának volt.

Tomasich altábornagy, aki természetesen maga is idős ember. Ernő főhercegnek eme szavairól 1900. május havában közjegyzői okiratot vétetett fel, de a védelem egyéb fontos körülményekre nézve is fontosnak tartja az altábornagy vallomását.

Puscariu vizsgálóbíró ma délelőtt azt az értesítést kapta a budapesti rendőrfőkapitányságtól, hogy báró Wallburg Ernő ellen több följelentés érkezett hozzá. A vizsgálóbíró azonban addig, míg az erre vonatkozó aktákat mind meg nem kapta, érdemben nem foglalkozhatik a följelentésekkel.

Bírói körökből az a hír szivárgott ki, hogy az igazságügyi miniszteriumban már foglalkoztak Wallburg Ernő kiadatásának kérdésével. E szerint Wallburgot minden valószínűség szerint kiadják, mert bár magyar születésű, Magyarországon hosszabb ideig állandóan sohasem tartózkodott és így az állam kötelékéből már ez okból is kilépettnek tekintendő, teljesen eltekintve azon körülménytől, hogy katonatiszt korában különben is honosította magát Ausztriában.

HIREK.

— A király előtt. Ő Felsége ma délelőtt adott fő- és székvárosában való jelenlegi tartózkodása alatt utóljára kihallgatást, a melyen megjelentek Lobkovitz Rudolf herceg tábornagy, Goluchowski Agonor gróf külügyminiszter, (a ki Murat hercegnek, apósának halála alkalmából kifejezett legfelsőbb részvétért mondott köszönetet), Széchényi Gyula gróf ő felsége személye körüli miniszter, (a ki fivérének Széchényi Pál grófnak halála alkalmából kifejezett legfelsőbb részvétért mondott köszönetet), Császáka György érsek, Kautz Gyula dr., Podmaniczky Géza báró és Fabiny Teofil valószínűs belső titkos tanácsosok, a magyar képviselőház elnöksége: Apponyi Albert gróf, Tallián Béla és Dániel Gábor, Széchényi Aladár gróf, Széchényi Emil gróf és Mailáth József gróf, a kik atyjuk illetve apósuk elhunyt alkalmából kifejezett legfelsőbb részvétért mondtak köszönetet, Wenckheim Ferenc gróf, Nopcsa Elek báró, Sztáray Sándor gróf, Schell Sándor báró kamarások, Thoss Erich, Dragolovits Albert, Canics György altábornagyok, Stenzel Alajos, Sedláczek Tivadar, Bruzek Alfréd, Klettler Bruno, Vojtech Adalbert, Rupperecht Henrik vezérőrnagyok, Gebhardt Nándor ellentengernagy, Obert Ede vezérhadbiztos, Reuss Agoston, Nekics János, Schreyer Richárd és Schwaradtner Simon lovag ezredesek, Klettler Ervin főhadbiztos, Schramek Antal, Liposcsak Antal, Szurmay Sándor, Czech József, Nyegovan Viktor, Vikulil János alezredesek, Ulrich József, Kulcsics

János és Fábian Béla főörzsorvosok, Romy Béla és Vajda Ottó miniszteri tanácsosok, Mágócsy-Dietz Sándor, Entz Géza és Fináczy Ernő egyetemi tanárok, Farkas Lajos és Zsedényi Béla osztálytanácsosok, Damó Tihamér műszaki tanácsos, Futó Mihály gymnasiumi igazgató, Illés Aladár tanár, Heim Mór igazgató.

Ő Felsége szerdán Gödöllőről a görög király fogadására Bécsbe megy s az eddigi intézkedések szerint február hónapban hosszabb tartózkodásra ismét Budapestre visszatér.

Mint utólag értesülünk, ő felsége a képviselőház elnökségét a titkos tanácsosok előtt fogadta.

— **Három új püspök.** Ő felsége a király mai nappal kelt elhatározásával betöltötte a régóta üresedésben levő szombathelyi, győri és székesfehérvári püspökségeket. Mint hivatalosan jelentik, szombathelyi püspökké *István* Vilmost, győri püspökké *Szechenyi* Miklóst és székesfehérvári püspökké *Várossy* Gyulát, a volt országgyűlési képviselőt nevezte ki a király. Az új püspökök holnap jelentkeznek a bécsi nunciaturán.

— **A miniszterelnök a királynál.** A király ma délután 2 órakor magánkihallgatáson fogadta *Szell* Kálmán miniszterelnököt. A kihallgatás egy óra hosszát tartott.

— **Apponyi Albert v. b. t. t.** Képviselői körökben beszélnek, — mint fővárosi tudósítónk táviratozza, — hogy *Apponyi* Albert valóságos belső titkos tanácsosi kinevezését a legközelebb megjelenő hivatalos lap hozza.

— **Mária Erzsébet főhercegnő esküvéje.** *Windisch-Graetz* Ottó herceggel — illetékes helyről származó hír szerint — 1902. január 25-én megy végbe *Hetzendorfban*, a fiatal pár legközelebbi rokonainak jelenlétében. Esküvő után a hetzendorfi kastélyban diner lesz. Néhány nappal előbb lesz a főhercegnő renúnciációja. Egyéb ünnepélyességekből csak egy, a királynál *Schönbrunnban* adandó diner van tervbe véve, mely szintén csak rokoni szűk körben fog végbemenni. *Windisch-Graetz* herceg, a ki főhagya, a múlt hónapban jó sikerrel abszolválta a hadi iskolát. Tekintettel legközelebbi végbemenendő házasságára, a herceg lemondott a vezérkarhoz való beosztásáról s katonai pályáját a csapatoknál folytatja. Legelső helyőrségeül *Innsbruck* város van kilátásba helyezve. A külügyminiszteriumban a legfőbb udvari hivatalok közbejöttével legközelebb konferenciák voltak, melyekben a király direktívái szerint kerültek tárgyalásra a menyasszony rang- és vagyoni kérdései. Rang tekintetében a király elhatározta, hogy Erzsébet főhercegnő a „császári és királyi fenség” címet ezentul is megtartja. Vagyoni tekintetében Erzsébet főhercegnő a király két lányával, *Erzsébettel* és *Mária-Valériával* egyenlőnek vétetik.

— **Előléptett kanonokok.** A király a csanádi székes káptalanban dr. *Spéth* Károly pápai praelatus-apát, éneklőkanonoknak az olvasó kanonokságra, *Hemmen* Ferenc pápai praelatus prépost, örkanonoknak az éneklőkanonokságra, dr. *Kun* László apát, székesegyházi főesperes, idősebb mesterkanonoknak az örkanonokságra, dr. *Szentkláray* Jenő apát, ifjabb mesterkanonoknak az idősb mesterkanonokságra és a székesegyházi főesperességre, dr. *Várady* L. Árpád miniszteri osztálytanácsos, apát, idősb alapítványi kanonoknak az ifjabb mesterkanonokságra, dr. *Engel* János ifjabb alapítványi kanonoknak az idősb alapítványi kanonokságra való fokozatos előléptetését jóváhagyólag tudomásul vevén, az ilyképpen megürült ifjabb alapítványi kanonokságot *Wittenberger* Antal pápai kamarás, püspöki titkárnak adományozta.

— **Salarz Gyula polgármester lemondott.** Arad város országgyűlési képviselője és ez idő szerint még polgármestere *Salarz* Gyula tegnap nyújtotta be Arad város törvényhatóságához lemondását, avval a kérelemmel, hogy december hó 1-től kezdődőleg nyugdíjat folyósítsanak részére. A kérvényt az e hó folyamán tartandó közgyűlés fogja tárgyalni.

— **Az ötvennegyedik petíció.** A Kuriánál ma petícióval támadták meg *Benke* Gyula kézdívisárhelyi mandátumát.

— **Tartalékos tiszték szemléje.** Megsokasodtak a város utcáin a fényes tiszt uniformisok — de csak egy napra. A maira, mikorra a katonai parancsnokság szemlére citálta be a közös hadseregnek Aradon tartózkodó tartalékos tisztjeit. A szemlé a várbeli tiszt kaszinó nagytermében tartotta meg *Burdea* százados, *Serb* főhadnagy segédkezése mellett. A honvédtiszték szemléje a honvédgyalozred székhelyén *Lugoson* tartották meg. Mindkét helyen felolvasták a múlt év folyamán kiadott rendeleteket, változásokat s ennek végével következett a névsor felolvasása, a mivel a szemle befejeződött.

— **Eljegyzés.** *Schöpkes* Richard, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank bukaresti fiókjának cégvezetője tegnap este eljegyezte Aradon *Vajda* Lajos csanádmegyei nagybirtokos és megyebizottsági tag leányát, *Margit* kisasszonyt. Az eljegyzési ünnepély a menyasszony nagy kiterjedtségű rokonsága jelenlétében, de mindamellett szorosán vett családi körben folyt le.

— **Választási kérvény fénykép mellékletekkel.** Képviselői körökben most sokat beszélnek a mandátumokat megtámadó kérvényekről. Különösen egy petícióról beszélnek sokat, melynek külföldiessége az, hogy pillanatnyi fényképek benne a legdöntőbb argumentumok. A pillanatnyi fölvételek a választási harc legizgatóbb jeleneteit rögzítik meg s eklantánsul fejezik ki a választási küzdelem ama részleteit, melyek miatt a petíció beadatott. Az egyik pillanatnyi fölvétel például — hír szerint — azt a jelenetet örökíti meg, amint a főszolgabíró zsandárokkal őriztet egy csomó elzárt választót, természetesen az ellenfél pártjához tartozókat. Több efféle jelenet van a pillanatnyi fényképekben megörökítve, melyek mindenestre érdekes anyagául fognak szolgálni a bizonyítási eljárásnak.

— **Torontálmegye nábobjai.** Gróf *Csekonits* Endre 213.021 K. állami adó után, *Duschnitz* Miksa Bécs 92.243 K. gróf *Harnócourt* Felix Ecska 90.513 K., gróf *Karátsonyi* Jenő Bánlak 61.209 K., *Róbert* pármái herceg *Tóba* 49.028 K., gróf *Pejacsevich* László Bécs 45.946 K., gróf *Batthyány* László Köpcsény 34.230 K., gróf *Zichy* Agost Kis-ország 30.041 K., *Posilovics* György Zágráb 24.606 K., báró *Nikolich* Fedor Rudna 24.604 K., gróf *Wimpfen* Simon O-Béba 22.821 K., gróf *Nákó* Sándor Nagy-Szent-Miklós 21.056 K., gróf *Karátsonyi* Aladár Beodra 21.129 K., *József* főherceg *Alcsuth* 18.525 K., gróf *Karátsonyi* Andor Beodra 17.554 K., gróf *Szapáry* Pál Budapest 14.021 K., *Dungyerszky* László Szent-Tamás 13.699 K., *Lederer* Arthur Csóka 11.350 K., herceg *Odescalchi* Géza Budapest 11.284 K., *Csávossy* Ignác Csávós 23.508 K., *Csávossy* Gyula Bodha 14.258 K., gróf *Zichy* Andor Pészak 10.450 K., *Köhner* Henrik Valkány 7.717 K., *Urbán* Iván Arad 5.896 K., dr. *Vincehidy* Ernő Nagybecskerek 5.375 K., gróf *Karátsonyi* Kamilló Budapest 5.365 K., *Schwartz* Lajos Jroszlamos 6.919 K.

— **Az összetört Justicia.** Az aradi törvénykezési palota homlokzatán Justicia istenasszony szobra ékeskedett. Idő folytán azonban a szoborcsoportozat alakjai annyira megfeketedtek, hogy a szobrot renoválni kellett. Már napok óta folyik ez a renoválás s e közben a vállalkozó szükségét látta, hogy a csoportozat elmoz-

dítható szobrait leszállíttassa. Ma délután eresztették le a Justicia istenasszony szobrát. Kötelekkel jól átkötötték a nem épen formás hölgyalakot s aztán egy csigán szép csendesen leengedték. Alig ért azonban a kötél lebegő szobor a tető alá, mikor, valószínűleg a munkások figyelmetlensége folytán, a szobor hirtelen lezuhant. A szobor alatt nem állott ember s így nem történt nagyobb baj, csak a szobor esett darabokra. A görög szépségű fej teljesen elvált törzsétől s e körül hevert egy pár kar, láb és egyéb alkatrésze a szobornak. Nagy kár nem volt érte.

— **Gyilkosság Világoson.** A világosi erdő szélén tegnap reggel a csendőrök egy meggyilkolt ember hullájára bukkantak akiben *Vostyinár* Pável világosi jómódu parasztagdát ismerték fel az ottani lakosok. A csendőrség az esetről értesítette a világosi főszolgabírói hivatalt és a kir. ügyészséget is. Az előnyomozat szerint kitudódott, hogy a meggyilkolt régebbi idő óta feszült viszonyban élt egy hegyőrrel, aki nem egyszer fenyegetőzött, hogy *Vostyinárt* meggyilkolja ha elébe kerül. Így a csendőrségnek erős a gyanuja, hogy a gyilkosságot a hegyőr követte el. *Vostyinár* szombaton berándult az aradi országos vásárra, a honnan csak a késő délutáni órákban tért haza. S így csak a késő esti órákban érhetett Világosra. A gyilkosságot ekkor követhette el *Vostyinár* ellensége.

— **A munkásképző előadások.** Az aradi *Nemzeti Szövetség* munkásképző osztálya e hóban már megkezdte vasárnap délutáni előadásait. Az első előadás e hó 24-én, délután 4 órakor lesz a Templomutcai fiúiskola dísztermében.

— **Halálozás.** *Kemenesaljai Kiss* Margitka élete 18-ik évében Aradon elhunyt. Temetése november 5-én délután 3 órakor lesz a Könyökutca 2 számú házból.

— **Zavargó diákok.** *Innsbruckban* 300 olasz egyetemi hallgató nagy zavargást rögtönzött ma. A Hofburg elé vonultak, ahol füttyökkel és abcug-kiáltásokkal tüntettek a kormány és a helytartó ellen. A rendőrség kétszer szétverte a tömeget.

— **Összeeggett család.** A spiritusz gyorsforralóval való gondatlan elbánás már sok embernek okozta a veszedelmét. Ma is nagyobb szerencsétlenséget idézett elő a fővárosban egy szakácsnő vigyázatlansága. A Losonci-utca 5. számú házban *Schill* József őrmester szakácsnője *Milbach* Ferencné gyorsforralón főzte a kávéját. Az őrmester felesége mellette állott. A nagy sietségben a szakácsnő lerántotta a gyorsforralót s a kiömlő égő spirituszról lángot fogott a szakácsnő ruhája is, meg az őrmester felesége is. A kétségbeesett jajveszékésre *Schill* József őrmester a felesége mentésére sielt, de a szerencsétlen asszony már ekkor teljesen lángba borult. Az őrmesternek is oltás közben meggyuladt az inge s a három égő embert a házbeliiek oltották el. A mentőket hívták segítségül, akik *Schill* Józsefnét és *Milbach* Ferencné szakácsnőt teljesen összeégve találták. A két nagyon súlyosan sebesült asszonyt a Rókusba szállították. A szakácsnő haldoklik. Az őrmester két kezén szenvedett súlyos égési sebeket.

— **Templomrablás Ujpesten.** Az éjszaka betörők jártak az *ujpesti* Szent István-téren levő római katolikus templomban és amihez hozzájutottak, mindent elvittek. Letörték az oltárban elhelyezett szentségtartó tetejét, feltörték a sekrestyében levő egyházi szereket tartalmazó szekrényt, amelyből két ezüst keresztet, három arany és két ezüst kelyhet vettek ki. Felfeszítették a templomban elhelyezett perselyt is, a melynek tartalmát szintén magukkal vitték. A vakmerő templomrablókat mindenfelé körözi a rendőrség.

— **Új anyakönyvvezetők.** A belügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott magy. kir. miniszterelnök Aradvármegyében a kiszindai anyakönyvi kerületbe *Markov* és *József* jegyzőt anyakönyvvezetővé, továbbá a siklóiba *Tóth* Zoltán községi irnokot, a fakertibe pedig *Bakos*

Gyula jegyzői irnok t anyakönyvvezető helyettesekké nevezte ki és Bakos Gyula kivételével, valamennyit a házassági anyakönyvvezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

— A megyebizottsági választások. Aradmegyében e hó 9-én tartják a törvényhatósági bizottsági tagválasztásokat, a melyre mindenfelé folynak az előkészületek. Nagy-Buttyinban — mint tudósítónk írja — Georgia János gör. kel. román esperes és Fekete József dr. körorvos a hivatalos jelöltek.

— Don Carlos leánya — koldul. A sorsnak különös forgandóságáról tesz tanubizonyosságot egy párisi távirat, mely arról ad hírt, hogy signorina Folchi érdekében a nagyközönség könyörületességéhez appellálnak. Signorina Folchi: — ez a nő oly szimplán hangzik, pedig viselőjének ereiben fejedelmi vér csörgödez és élete bármily romantikus regényírónak témául szolgálhat. Signorina Folchi tudatillik Don Carlos spanyol trónkövetelőnek a harmadik gyermeke, leányneven Bourbon Elvira hercegnő, aki — mint olvasóink emlékezhetnek — egy Folchi nevű olasz festővel megözökött. Don Carlos emiatt kitagadta leányát és úgy látszik, végleg levette róla a kezét, hogy most könyöradományt gyűjtenek a számára. Folchiné Bourbon Elvira hercegnő 1871-ben született, tehát most harmincegy éves. Férjéről, Folchiról nincs hír.

— Athelyezett postafőtiszt. A kereskedelmiügyi miniszter Kozma Samu kir. posta- és táviró főtisztet Aradról Nagyváradra az igazgatóságához helyezte át.

— Gyakornoki kinevezés. Az aradi m. kir. pénzügyigazgatóság Eckert Imre m.-radnai lakost a m.-radnai adóhivatalhoz díjtalan gyakoronokká nevezte ki.

— A csabai automobil-vasut. Csabai levelezőnk írja: A csaba-békés-vészti motoros vasut ügyében a közigazgatási bejárás napját Békésvármegye alispánja már kitűzte. A kereskedelmi minisztert dr. Barthos Andor miniszteri titkár fogja képviselni a közigazgatási bejárásán, mely Csabán november 19-én, Vészton 20-ikán és Békésen 21-én fog megtartatni.

— Előléptetett hivatalosolga. A nagyváradi kir. ítélőtábla elnöke Gál József aradi kir. járásbírósi hivatalosolga, folyó évi október hó 1-től kezdődő hatálylyal, az első fizetési fokozatba léptette elő.

— Öngyilkos gyárhivatalnok. Maros-Szlátináról írja tudósítónk, hogy Stessel Lipót, a maros-szlátinai gőzfűrés- és parkett-gyárosnak Aradon is ismert fiatal hivatalnok, szombat este agyonlőtte magát. Az öngyilkosságot csak vasárnap reggel vették észre. Totterer János kapruciai körjegyző és Magyar Soma dr. berzovai körorvos rögtön kiszállottak a helyszínre és konstatálták, hogy öngyilkosság esete forog fenn. A szerencsétlen véget ért ifjút ma temették a soborsini temetőben. Leveleket ugyan nem hagyott hátra, de több mint valószínű, hogy reménytelen szerelem kergette a halálba.

— Ellopott billiárd-golyók. Duffner József Deák Ferenc-utcai „Vas“-kávéházából hat darab fehér és három darab piros elefántcsont billiárd-golyót ismeretlen tettes ellopott. A billiárd-golyók értéke 300 korona.

— Kossák József csász. és kir. udvari fényképész Templom-utca 2. szám. Felvételeket eszközöl minden időben saját műtermében és házon kívül.

— T. üzletfeleink szives tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselősgéggel ruhastuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

—x— A nagyérdemű közönség b. figyelmébe ajánljuk a helybeli szolid és törekvő Czigelbrier Győző vaskereskedő céget vaskályhák, takaréktűzhelyek, konyhaedények, gazdasági cikkeket és mindenemű szerszámok bevásárlása céljából.

Labori Dreyfusról.

(A Dreyfus-ügy jelenlegi állása.)

Arad, november 4.

Fernand Labori, Dreyfus világhírű védője, az általa szerkesztett Grande Revue című folyóiratban érdekes politikai hitvallomást tesz. Azza kezd, hogy eredetileg mint mérsékelt köztársasági párti akart karriert csinálni. 1893. évben lépett fel ezzel a programmal Mirman ellen és még 1897. december hónapjában, abban a pillanatban tehát, amikor Zola nyíltan is állást kezdett foglalni Dreyfus mellett Meline, az akkori miniszterelnök fogadta őt és azt az óhaját fejezte ki előtte, hogy Bourgeois ellen vállaljon jelöltséget.

Laborinak ezt vissza kellett utasítania, mert Dreyfusné már első látogatásakor megbizta őt férje ügyével és a ért politikai tevékenységre nem vállalkozhatott. A Dreyfus-ügybe való bepillantása után különben meggyőződött Meline igazi politikájáról is, akit eddig őszinte és lojális politikusnak tartott.

Különösen érdekesek Laborinak a Dreyfus-ügy jelenlegi állására vonatkozó megjegyzései, amelyek kétségtelenül tanúsítják, hogy Dreyfus védelmezői ma már nem egyeznek minden tekintetben.

A Dreyfus-ügy — mondja Labori — befejezett. Befejeztetett pedig az izgató botrányok hosszú sorozata után abban a pillanatban, amikor a vádlott nevében a bűnösség tekintetében kételyek merültek fel, amikor maga az elítelt visszavonta revízióját, hogy a megkegyelmezést érje el. Ettől fogva a Dreyfus-ügy kitért általános emberi jellegének keretéből, amely eddig nagyságát alkotta, aztán végkép megszűnt.

A jogi tévedés, a száműzetés, az elítéltek az Ördög-szigeten való kizárása, a szenzációs leleplezések, az eseményeknek drámai sorozata — mindezt szükség volt, hogy az általános kíváncsiságot és a világ érdeklődését ébren tartsa. Az egész világ izgatottságának első és legmélyebb oka mégis a felállított problémának meghatóan emberi jellege volt: az egyén jogaiért és szabadságáért való harc a zsarnokság és a hamis állami raison ellen.

Labori a továbbiakban kifejti, hogy mindenkor e magasabb szempont által vezéreltette magát, majd így folytatja:

— Amint a védelem nem vezéreltette magát e magasabb eszme által, amint magánvédelem gyanánt folyt tovább, amint barátai — mondhatnám pártbívei — a lényegében csak fizikai személyiségeért aggódtak annak, aki addig egy fenkolt elvet képviselt, azóta a Dreyfus-ügy nem ügye többé a világnak és az emberiségnek. A kegyelem elfogadásával Dreyfus sem közvetve, sem közvetlenül nem ismerte el bűnösségét. Ugyan okokból, melyeknek megítélése nem az én feladatam, előnyt adott azonnal való szabadságának a rehabilitációjáért folytatott hősi harcnak félbeszakított szabadsága felett és az általánosság szempontjából ezért zárult le a Dreyfus ügy. Megújítható mint magánpör és senki sem gátolhatja Dreyfus Alfrédet abban, hogy törvényes uton igyekezzék porének revíziójára. Még az is érthető volna, hogy ez a revízió a kormánynak jövőndő programjában szerepeljen. A revízió erőszak és zaj nélkül fog megtörténni, amint a kormány ezt akarja. De még a törvényes rehabilitációnak sem lesz többé világra szóló jelentősége. Dreyfus Alfréd nem symbolum, a Dreyfus-ügy nem program többé.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

— H. I. Zám. A panaszt eljuttattuk illetékes helyre.

NAPIREND.

November 5. Kedd. Róm. kath. naptár: Imre herceg. — Protestáns naptár: Imre herceg. — Görög-keleti naptár (október 23.): Jakab. — A nap két óra 35 perccor, nyug-szik 4 óra 19 perccor. — A hold két óra 32 perccor, nyug-szik 1 óra 35 perccor.

Időjárás. Légnymás reggel 7 órakor 772.2 milliméter, délután 2 órakor 770.0 milliméter. — Hőmérséklet reggel 7 órakor C° + 1.1, délután 2 órakor C° + 6.1. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor DK. 2, délután 2 órakor EN. 4. — Felhőzet reggel 7 órakor félborult, délután 2 órakor derült. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 mm.

Időjelzés. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratát szerint a mai napra a következő időjárás várható: Száraz, hűvös, éjjeli fagy.

Szabadságszolgálat emléktárgyak országos múzeuma (színház-épület 1-es emelet.) Nyitva van mindennap délelőtt 9 órától délután 6 óráig. Beléptel-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölosey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig, kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig, vasár- és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Breklye-múzeum helyisége mellett ülésterem.

November 5. Az aradi atletikai-klub közgyűlése este 6 órakor (Millennium külön terem.)

November 6. Az aradi tornaegyesület választmányi ülése este 6 órakor (Tornacsarnok.)

November 9. Megyei bizottsági-tagok választása. — Az aradi székes-egyházi háziestélye (Vadember.)

November 10. Az aradi alkalmazottak takarékszövetkezetének közgyűlése délután 3 órakor (Városház.) — Az aradvidéki iparegyesület közgyűlése délelőtt 11 órakor (Városház.) — Az aradi kir. főgymnasium és állami főreáliskola ifjúsági segélyező-egyesületének választmányi ülése délelőtt 11 órakor.

November 16. Az aradi tornaegyesület háziversenye.

November 17. Törvényhatósági bizottsági-tagok választása.

November 28. Burmester Willy hangversenye délután 4 $\frac{1}{2}$ órakor (Fehér Kereszt.)

KÖZGAZDASÁG ES KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 4.

Déltőzsde. Buzakinál mérsékelt, a vételkedv tartózkodó. Szilárd irányzat mellett 27,000 métermássa került forgalomba, 5 fillérrel drágább áron. Egyéb gabonanevek közül rozs és tengeri drágább. Időjárás hideg.

Zárul 12 órakor:

Buza 1902. áprillisa	8.55—8.56
Ros 1902. áprillisa	7.34—7.35
Zab 1902. áprillisa	7.40—7.41
Tengeri 1902. májusra	5.39—5.40
Repece 1902. augusztusra	11.75—11.86

Zárul 5 órakor:

Buza 1902. áprillisa	8.61—8.62
Ros 1902. áprillisa	7.38—7.39
Zab 1902. áprillisa	7.39—7.40
Tengeri 1902. májusra	5.43—5.44
Repece 1902. augusztusra	11.80—11.90

Zárul 5 órakor:

	korona
Osztrák hitelrészvény	618.25
Magyar hitelrészvény	635.—
Lezámlolóbank részvény	410.—
Rima-Murányi vasút részvény	411.—
Osztrák-magyar államvasút részvény	622.75
Közuti vasút	559.50
Városi villamos vasút részvény	278.—

Sz es z ű z i e t.

— November 4. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter o/o, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Száritott moslék: 12.80—13.— korona mmassanként.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, november 4.

Magyar aranyárjádék 40/0	118.60
Magyar koronajárjádék 40/0	92.96
Magyar arany 41/10/0	121.26
Magyar ezüst 41/10/0	100.26
Magyar keleti vasút	119.—
Magyar földterhermentesítési kötvény	93.25
Magyar államgyűjtési kötvény	100.16
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	93.50
Magyar nyeresémsorozatjegy kölcsön	178.50
Tízszázalékos és szegedi kölcsön	144.—
Osztrák papírjárjádék	98.20
Osztrák járjádék ezüst	98.06
Osztrák járjádék arany	118.90
Koronajárjádék	95.25
1860-iki államsorsjegyek	138.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1600.—
Magyar hitelbank részvény	634.—
Osztrák hitelbank részvény	618.50
Osztrák-magyar államvasút	622.50
50 frankos arany (Napoleonkor)	19.04
Német birodalmi márika	117.17
London	239.05
Páris	95.20

REGENY-CSARNOK.

A karvalyok vére.

— Regény két kötetben. —

Írta: Theuriet André.

(37)

(Folytatás.)

Etienne Mangars azalatt türelmetlenül sétált a Malakoff-rakparttól a Voltaire-rakpartig. Mikor a Bonaparte utca elhagyta, ideges aggályjal nézte a messziről világló fehér foltot, mely az École homlokzatát jelenté. Remegés fogá el, nem mert az utcába lépni s tovább folytatá nyugtalan sétáját. Ha a festmény tárgyának felfogásában s kivitelében hibázott? Ha a többi kilencnek van igazsága, kik hiú maradtak a hagyományhoz?

— Megállt a Szajna mellett s tétova szemekkel kezdte folyását; azután, mivel lába szibbadni kezdett, ismét végig nézte a rakpartot, melyben már javában sütött a júliusi nap.

Már az ötödik forduló tette, mikor egy tanulóársával találkozott. Etienne mohón nézett szeme közé, a nélkül, hogy kérdezni merete volna.

— Fogadd üdvözlémet kedvesem. kiállt a másik, Etienne kezét rázva, a közönség tolog a festmény körül... Dicsekedhetel a szép eredménnyel.

— Hagyj föl gonosz tréfáiddal, mondá Etienne, mire való ez?

— De ha mondom, az emberek lábujjhegyre ágaskodnak, hogy festményed jobban láthassák; ... mindenki csak arról beszél, elnyerni a tizjött, s te fogod elnyerni a díjt.

— Azt hiszed? mormolá Etienne, könnyebben lélekzve.

— Teringettél! Jöjj, győzdjél meg magad.

Magával húzta az École felé és fölkereste a terembe. Etienne egy ablakmélyedésben vonta meg magát, s kéjes gyönyörrel szemlélte, hogy mint taszigálják, egymást az emberek, hogy jobban láthassák a festményt. Nem csatlakozott. A közönség egészen el volt ragadtatva. A fejek kíváncsian hajoltak le, majd ismét fölemelkedtek, s az arcokról látható elégtelenség tükröződött le. Mindenki hangosan nyilvánítá tetszését a szabad s életteljes kivitel fölött. Egy nagyon ismert műbíráló pár bizalmas emberétől követve sokáig állt a vászon előtt. Kissé álmotog arcvonásai megélnék. Kéthárom dicsérő szót-mondott, mit tanítványai csodálkozva hallgattak; azután lassan eltávolozott, s a csak a 3 számú festmény előtt állt meg, hol újra kezdte fentebbi modorát.

Etienne hirtelen nyugtalanság fogta el. A 3. számú festmény Laigaiere, legszámbevetéshez igyekezett alkalmazkodni. A színezet frissége tetszhetett a hozzá nem érhetőknél, de Booz nagyon is színpadi taglejtéssel nyújtá karját Ruth felé, s az araték valami vig operai alakoknak látszottak. Mindazonáltal a műbíráló figyelmes arckifejezése sehogysem volt a fiatal Mangarsnak kedvére.

Aggódni kezdett. Jól szemügyre vette versenytársának festményét. A 3. számú festményből hiányzott az élet s az eredetiség, de kellett valamit érnie, mivel ez a műbíráló ép olyan ünnepléses s elégtel arccal állt előtte, mint az övé előtt. Etienne fölzigatva, mint valami elkárhozott lélek bolyongott föl-alá, s nem bírta magát elhatározni, hogy a termet elhagyja. Majd egy padra ült, s belevegyni igyekezett a társalgásba; azután másfelé akarván gondolni, gépiesen hallgatta az utcán menő kocsik tompa robogását... A nagy ablakokon keresztül egy sipláda szaggatott hangjai ütötte meg fülét, mely valahol a rakparton keringőt játszott. Etienne megakartá magát nyugtatni, s mikor ismét tolongani kezdtek a kép körül, ő is a 3-astól a 7-esig, kezdte vissza járt-kelt. Azt olvasta a festménye előtt tolongó figyelmű arcokról is, hogy ez enyém határozottabban jobb, s mégis félt. Utoljára már nem is bírta kivenni az egyes részleteket, feje szédült halántékai lüktettek, s mégsem bírta szemét levenni a két festményről, melyek színe csillogott, s üszefolyt szeméi előtt...

— Uraim, a termeket bezárjuk! kiállott egy ór.

(Folytatása következik.)

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1901. évi október hó 1-től.)

ARADROL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.03
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. u.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Személysz. tv. d. u.	3.56	Személyvonat d. u.	3.55
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szm. Szolnokról este	9.50
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborszóló reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Személyvonat d. u.	10.50
Soborszóló délután	2.04	Bánáról délután	2.36
Személyvonat d. u.	4.30	Gyorsvonat délután	4.05
Gyorsvonat este	7.23	Személyvonat este	8.57
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.20	Vegyesvonat d. u.	10.45
Személyvonat d. u.	11.56	Személyvonat d. u.	3.45
Vegyesvonat délután	5.00	Személyvonat éjjel	10.57
Szeged felé:		Szeged felől:	
Vegyesvonat reggel	7.12	Személyvonat reggel	8.38
Személyvonat d. u.	4.09	Vegyesvonat este	7.38
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Borossebesről szv. r.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. u.	11.00
Borossebesig szv. r.	5.20	Személyvonat este	6.56

IDEGENEK ARADON.

— November 4. —

Központi szálloda. Varga József kereskedő Temesvár. — Dr. Goldmann ügyvéd Temesvár. — Kaldory Antal kereskedő Temesvár. — Kater Armit gazdálkodó B.-Ujvár. — Sfikér Adolf kereskedő N.-Ujlak. — Barta Árpádné földbirtokosné Körösbánya. — Keller Zsigmond utazó Budapest. — Leipert Haus utazó Bécs. — Sogel Árpád irodavezető Budapest. — Dr. Gócz József ügyvéd Budapest. — Berger Samu fakereskedő Zágráb. — Dr. Rosenthal József orvos Gurahonc. — Polatzek Miksa felügyelő Waldemar. — Likits Vendel igazgató Budapest. — Ujváry Béla szerkesztő Budapest. — Söpkéz Rikárd hivatalnok Budapest. — Zsiedeg József tanító Bánkut. Heim Samuel hivatalnok Világos. — Dr. Klein Armin ügyvéd Szószváros. — Keiser Emil igazgató Charlottenburg. — Horovitz Henrik kereskedő Bécs. — Vertán Jenő intéző Mágocs. — Kohn Károly kereskedő Bécs. — Messer Armin Kisjenő. — Fodor Simon hivatalnok Budapest.

Vass szálloda. Deitsch Izidor utazó Bécs. — Kónig Dávid utazó Bécs. — Roth Jenő utazó Budapest. — Göttman I. utazó Bécs. — Tischler Dávid utazó Eperjes. — Hirsch I. utazó Bécs. — Stern Mór utazó Bécs. — Gross Mór utazó Budapest. — Straus Zsigmond utazó Bécs. — Miku Adorján kereskedő Körös. — Steiner Miksa kereskedő Szepárdiget. — Klein Ignác utazó Budapest. — Denenberg József Bécs. — Mayer József utazó Grác. — Mixel M. kereskedő Lemberg.

Városi színház.

Bérlét 36. sz.

Páros.

Kedden, 1901. évi november hó 5-én:

A Sasok.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Guthi S. és Rákosi V.

SZEMÉLYEK:

Forray Gábor László Gy.	Bukics Julián Rubos A.
Lenke, neje . Angyal Ilka.	Lola . . . . Komlósy I.
Sas Barnabás Mező Péter.	Lányi . . . . Réti István.
Sas Ferenc . Palágyi L.	Balla Fülöp . Giréthy K.
Sas Viktor . Nemes S.	Maxi . . . . Gara Ilona.

Kezdete 7 órakor.

NYILTÉR.*

Morgenstern Gyula
fogászati-műtermét

Salacz Gyula-utca 4-ik szám alá helyezte át.

ALAPITTATOTT 1850.

DITMAR R. Budapest

cs. és kir. udv. szállító

legújabb szerkezetű, szabadalmazott villamos szalon, ebédlő, kávéház és vendéglő

csillárai

Gebhart J. és Fia

cégnél

Aradon, Andrassy-tér 16.

kaphatók.

Ugyanott nagyválaszték található: ebédlő, tea, kávé és mocca-készletekből. — Minden egyéb az üveg-, porcellán- és lámpa-szakmába vágó használati- és dísz-tárgyakból.

Legújabb!!

„Kaiser“ zinn-edények.

Christofle ezüst evőeszközök.

Berndorf alpacca-árak.

Telefon-szám: 219.

437

Divat- és kelegye-árúház.

Deutsch Testvérek,

ARAD.

Külön

nagyobbított

Szőnyegosztály:

Smyrna-szőnyeg.

Argaman-szőnyeg.

Axminster-szőnyeg.

Velvet-szőnyeg.

Tapestry-szőnyeg.

Kidderminster-szőnyeg.

Hollandi-szőnyeg.

Juta-szőnyeg.

Ágy- és fali-szőnyeg.

Peluhe-függöny.

Szövet-függöny.

Csipke-függöny.

Ágy- és asztalterítők.

Flanell- és utazó takarók.

Lópkrocc.

Legnagyobb választék.

Divat- és kelegye-árúház.

Deutsch Testvérek,

ARAD.

Raktárak: Bécs, Temesvár, Lugos, Karánsebes, Datta.

!! GYÁRI ÉRŐNI !!

!! GYÁRI ÉRŐNI !!

A párisi és londoni hygienikus kiállításokon első díjakkal kitüntetett szőpítőszert a

Hajós-féle

IBOLYA-CRÉME

Bámulatos rövid idő alatt eltávolítja a szőpít, málfoltot, bíbircsot, bőrvörösséget és mindennemű arczfoltállományt.

Használata által kisimítja az arczon a ráncokat s ifju arczszínt, a bőrnek fehérséget, gyöngédséget és üdeséget kölcsönöz és így a szépség ápolásánál eddig utolérhetetlen hatásu.

A Hajós-féle Ibolya-crème nem zsíradék és ennek következtében nappal is használható

Ára 1 tégelynek 50 kr.

Az Ibolya-crème hatását nagyban emeli az ugyanazon szerekből készült és rendkívül kellemes illatu

Ibolya-crème szappan a 35 kr.

Hajós-féle IBOLYA-TEJ

(Mme de Violette de Hajós.) Ezen hygienikus modóvíz az arcz, nyak, kezék és kezeknek megkapó szépséget, fehérlélem és rósa színben tündöklő varázss színt kölcsönöz. Egy üveg 60 kr.

A képzeltet legfinomabb és leggyöngédebb alkotórészekből álló, jól tapadó és teljesen ártalmatlan poudert az

IBOLYA-HÖLGYPOR

Ára 60 kr. Kapható fehér, rósa és crème színben. Készítményeim a párisi és londoni hygienikus kiállításokon, aranyérmekkel és díszoklevéllel lettek kitüntetve. — Sok halálratokkal elismerve!

Óvatodjunk hamisításoktól! Kapható a készítő és felfalálónál

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyszerészeti laboratoriumában.

ARAD, Andrassy-tér 22. szám, a megyeházzal szemben és VOJTEK és WEISZ utánál.

4581—1901. tksz.

Hirdetmény.

Ó-Pécska község telekkönyve tagosítás következtében átalakított és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, a melyre az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t. cikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t. cikkben szabályozott eljárás a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbitésével kapcsolatosan fogantatosított.

1., hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t. cz. 15 és 17. §§-ai alapján ide értve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t. cz. 5 és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t. cz. 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889. XXXVIII. t. cz. 7. §-a és az 1891. XVI. t. cz. 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886. XXIX. t. cz. 22. §-a alapján törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési kereseteket hat hónap alatt, vagyis az 1902. évi május hó 15-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hozabitható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat.

2. hogy mindazok, a kik az 1886. XXIX. t. cz. 16 és 18. §-ainak eseteiben — ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t. cz. 5 és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásaikat hat hónap alatt vagyis az 1902. évi május 15-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák, mert ezen meg hozabitható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog.

3. hogy mindazok, kik a telekkönyv átalakítása tárgyában tett intézkedések által, nem különben azok, a kik az 1. és 2. pontban körül irt eseteken kívül az 1892. XXIX. t. cz. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogait bármely irányban sértve vélik — ideértve azokat is, a kik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t. cz. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják — e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1902. évi május hó 15-ik napjáig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hozabitható záros határidő elmulta után az

átalakításhoz közbejött téves bevezetésből származó bármintemű igényeiket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, a kik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A pécskai kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság 1901. évi október hó 21-én.

Dr. Jakó Sándor,

kir. albiró

1491

Női-kalap divatüzlet átvétel.

Nagyérdemű hölgyközönség!

Van szerencsénk a helybeli és vidéki hölgyközönség nagybecsü tudomására hozni, hogy a rég óta fennálló, legjobb hírnévnek örvendő elsőrangú Lux Jozefa tulajdonát képezett

Női-kalap divattermet

Andrassy-tér 22. sz. alatt

átvettük és azt LUX JOZEFA utóda cég alatt tovább vezetni fogjuk.

Támaszkodva számos éven át e téren szerzett tapasztalatainkra, valamint az eddig irányunkban tanusított jóindulatu pártfogásba, reméljük, hogy új üzletünkben is nagybecsü támogatására számíthatunk.

Készítünk és raktáron tartunk mindennemű párisi és bécsi modellek szerint készült női kalapokat.

Elvállalunk tollfestéseket, kalapfestéseket, formálásokat, átalakításokat valamint mindennemű javításokat.

Gyászkalapok

legjutányosabb áron pontosan készíttetnek.

A nagyérdemű hölgyközönség becses pártfogását továbbra is kéri

1878

Tisztelettel

KOCH RÓZA és TÁRSA.

A Rozsnyay-féle

Serail-arczkenőcs semmiféle ártalmas anyagot nem tartalmaz. Hatása meglepő és már rövid idő alatt mutatkozik. A

Serail-arczkenőcs

fehériti az arczot, a bőrt gyengéddé, bársonyapintatuvá teszi. Egyszóval a

legjobb

készítmény, mely a bőr ápolására készül. Minden tisztálanságot eltávolít az arczról és mint

arcz-szépítő szer

páratlanul áll. Egy nagy tégely ára 1 kor. 40 fillér. Egy kis tégely ára 70 fillér. Hozzávaló szappan

a

Serail-szappan és az Epeszappan, melyek a kenőcs hatását emelik. — Az egész

világon

el van terjedve és számos köszönő irat tanuskodik az általa elért hatásról.

Kapható!

ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszerésztárában

Aradon, Szabadság-tér.

KOCH DÁNIEL

kerékpár és varrógépraktár, villanyos csevegő berendezési intézet.

Deák Ferencz-utca 42.

Nagy javító-műhely!

Mindennemű

kerékpárok és varrógépek

kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók. 566

Lakás kiadó.

Egy szép három szobás

lakás 1499

közel a főtérhez azonnal

kiadó.

Csernovits Péter-utca 27. sz.

Bővebbet a háztulajdonosnál.

3367—1901. szám.

Árlejtési hirdetmény.

Aradon, a Kápolna-utca 7. szám alatti épületen és annak telkén, mely az aradvárosi m. kir. pénzügyőri biztos és pénzügyőri szakasz elhelyezésére szolgál, 2872 korona 42 fillérben előirányzott s folyó évben teljesítendő kőmives, kőfaragó, asztalos, lakatos, üveges, ács, szobafestő és mázoló munkára szóbeli és írásbeli versenytárgyalás hirdettetik.

Az írásbeli ajánlatok 1901. évi november hó 19-én déli 12 óráig nyújtandók be az Arad, Kápolna-utca 7. sz. a pénzügyőri biztosságnál, hol is a szóbeli árlejtés 1901. november hó 19-én délután 2 órakor tartatik meg.

Bánatpénzül a kikiáltási összeg 10%-a leteendő.

A végzendő munkálatok egyéb feltételei az aradvárosi pénzügyőri biztosság Kápolna-utca 7. sz. a. irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Városi m. kir. pénzügyőri biztosság.

Aradon, 1901. évi november hó 1-én.

1512

Rhéman Bálint,

szemlélsz.

Használjuk fel a kedvező alkalmat:

VARGA JÓZSEF

butor- és épület-asztalos üzlete

ARAD, Kápolna-utca 8. sz.

Kész butor eladás.

Tultermelés miatt minden elfogadható ár mellett ajánlom a n. é. közönségnek kitünő minőségű

kész háló- és ebédlő-szoba butoraimat

és olyanokra megrendelést jutányos ár mellett készséggel elfogadok.

Építész és épített uraknak ajánlom kitünő anyagból készült épület-asztalos munkáimat és partettáimat. 1296

Pénzintézetek és ügyvéd uraknak ajánlkozom irodai berendezésekre.

Kereskedő uraknak rajz szerint jutányos ár mellett készítek portálokat és boltberendezéseket.

Jutányos árak!**Pénzt**

és időt mindenki megkaphat, ki szükségletét nálunk fedi, mert sok

1000

legjobb minőségű cikket, meglepő árban beszerezhet.

Mindenféle vásznak, chiffon, kanavász ruhafir, batist

divat szövetek,

barchetek, selyem-kendők, zsebkendők, ágyceritők, szőnyegek, csipke- és szövet-függönyök, paplanok, szalmazsák, női-, férfi és gyermek-ingek, trikó alsó-ing és nadrág, gallér kezelő, korzetták, alsó szoknyák, lábravalók, gyermekruhák, kötők, kalapok, sapkák, keztyűk, harisnyák (fegyhazi munka), nyakcsokrok, nap- és esőernyők, pénzes erszények, szivar-tárczák, tollkések,

iskolatáskák,

utazó bőröndök (koffer), gyermek kocsik, fésűk, (helyi ipar) fog-, haj- és ruhakefék, tájtékpipa és szipka, nadrágtartó, övek, szíjak, illatszerek, szappan, disz-virág, fátolok, selyem, szallag, csipkék, kötő- és himző-pamut, cérna- és gép-selyem, mindenféle bélés-árak és szabó-kellékek.

Szóval még számtalan itt elő nem sorolt cikkek, melyek a divat-, kézmű- és rövidáru szakmába vágnak,

szolid olcsó árban,

nagy választékban kapható; — továbbá gyermekjátékokban nagy választék.

Becs s látogatásért esd

1445

Kilényi C. és Társa

ARAD, Andrassy-tér 20. sz. A „KÉK GOLYÓ”-hoz.

Magy. kir. Államv. igazgatósága.

126787—1901. sz.

Pályázati hirdetmény.

Alólirott igazgatóság a m. kir. államvasutak műhelyiben 1902. évben szükséges mintegy 180 méter-mázsa tisztogatási és fényezési célokra való vászonrongy szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A vászonrongyoknak lehetőség szerint nem szabad foltokkal, gomblyukakkal és bordás varásokkal birniok, hanem olyanoknak kell lenniök, hogy minden négyzetméter rongybol, négyzetbe 30 cm. nagyságu foltmentes felület legyen kihatolható.

A különleges feltételeket tartalmazó ajánlati űrlap valamint a szállításra vonatkozó részletesebb módokat tartalmazó ajánlati felhívás valamenynyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthető és az alólirott igazgatóság „Anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál” (Budapest, VI. ker. Andrassy ut 78. sz. II. em. 46. ajtó sz.) díjtalanul kapható.

A szabályszerűen kiállított egy koronás m. kir. okmánybéllyel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1901. évi november hó 8-án déli 12 óráig a fentemlített szakosztálynál benyújtandók vagy pedig posta útján oda küldendők és a boríték ezzel a külcimmal látandó el:

„Ajánlatad 126787/901. számhoz.”

Ugyanezen időpontig átadandó ugyanott a kötelező mintául szolgáló egy-egy kilogram két csomagban elhelyezett vászonrongy is.

Bánatpénz gyanánt az ajánlandó vászonrongy értékének 5%-ka legkésőbb 1. évi november hó 7-ikének déli 12 órájáig a magy. kir. államvasutak központi főpénztáránál (Budapest, VI. ker. Andrassy út 75. sz. földszint) leteendő. Később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és a részletezett módokat tartalmazó ajánlati felhívás bemutatása mellett állíthatnak ki, figyelembe nem fognak vétetni.

Budapest, 1901. évi október hó.

A m. kir. államv. igazgatósága.

(Utánnymás nem díjaztaték.)

A női szépség emelésére, tökéletesítésére a fenntartására a legkiválóbb, teljesen ártalmatlan, vegyérték és zsírtmentes készítmény a...

Margit-Créme.

Rövid idő alatt szüntet szepit, májfoltot, pattanást, bőrtakát (mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is tőbe bájos arcszínt kölcsönöz.

Hamisításoktól óvakodjunk. Vannak értéktelen utánzatok és hamisítások, melyek a lehetőségig hasonló alakban, kiállításban és árban kerülnek forgalomba, sőt a használati utasítás és hirdetői szöveg is az enyémnek másolata. Az ilyen utánzatoktól tessék óvakodni és csak oly készítményeket elfogadni, melyek ozimeres védjeggyel vannak lezárva. — Készítményem a nméltóság m. kir. kereskedelmi miniszterium által 4960. sz., valamint az osztrák kereskedelmi miniszterium által 41.104. sz. védjeggyel láttattak el. Legkiválóbb orvosi tekintélyek által ajánlatnak. Felölőseget csakie az én általam forgalomba hozott készítményekért vállalok.

A Margit Crème, miként az országos m. kir. chemiai intézet és központi vegykísérleti állomás vizsgálatai bizonyították, higgyant, ólmot nem tartalmaz, tehát egy teljesen ártalmatlan vegykészítmény. — ára 50 kr., nagy 1 frt, szappan 35 kr., puder 60 kr., arozvíz 50 kr., fogszappan 50 krajozár.

Üres tégelyek vissza nem vételnek, sem meg nem töltenek.

Gutori Földes Kelemen

gyógyszertára és vegyészeti laboratoriuma Aradon.

Hamisításoktól óvakodjunk, csakie törvényes védjeggyel ellátott dobozok valódinak

Kapható minden gyógyszerertárban és Házterkereskedésben.

Apró hirdetések.

Minden kihirdetés beiktatása leg-
alább **egy koronába** kerül és 20 szó
lehet, minden további szó 4 fillérbe,
vastagabb betűkből 8 fillérbe kerül. A
kis hirdetések előre fizetendők. Ér-

tesítéseket a kiadóhivatal ad; level-
beni kérdésekhez a válasza való bé-
lyeg melléklendő. Telefon értesítéseket
nem ad a kiadóhivatal.

**Egy, vagy két
betonmunkás**
a gurahonozt csementgyárban állandó alkalmazásra felvételik. 1497

Eladó
8500 darab téglát olcsó árban. A téglát a Flamm szállító udvarában megtekinthető. Bővebbet József főherceg-ut 1. H. em. 14. ajtó délután 1/2 1—1/2 2-ig

Eveline!
Levelét köszönöm, azonban kérem velem teljes címét közölni. — Nagyon természetes, levele vétele után én is hasonlóan fogok eljárni. — Discretio férfui becsületszavam. — „Szolid hivatalnok.”

Utczal lapelárusítók felvételnek a kiadóhivatalban. Jelentkezhetni reggel 8-tól 9 óráig.

Gyermekkertésznő
kerestetik vidékre 3 gyermek mellé, a ki nemetül is beszél, előnyben részesül. Ajánlatokat f. hó 5-ig a kiadóhivatalba kérek.

Egy jó karban lévő
Zongora
nagyon olcsón eladó. Szabadság-tér 11. szám. 1513

Irodai teendők elvégzésére ajánlkozok délutáni órákban egy hölgy. Ajánlatokat „szorgalmas” jelige alatt a kiadóhivatalba kérek.

Kiadó egy két szobás utcai lakás,
veranda, konyha és hozzátartozókkal. Cím a kiadóhivatalban.

Csinos urilasszonnyal óhajt megismerkedni egy fess és intelligens 30 éves uriember, ki nem régen jött a fővárosból állandó tartózkodásra Aradra. Discretio férfui becsületszó.

Ajánlatokat kérek B. B. jegy alatt a kiadóhivatalba.

Mérlegképes könyvelő
elvéllal naponként néhány órai irodai munkát, megkeresések „Pontos” jelige alatt a kiadóhivatalba kérek.

Csinos garson lakást
keresek. Elegendő egy szoba és előszoba. Megkivántatik, hogy ez teljesen külön bejárattal, és a Csanádi-palota közelében legyen.

Ajánlatokat „Lakás” jelige alatt a kiadóhivatal közvetíti.

Eladó ház.
Az Aranykőz-utca végén, az Ilona-utca 2. sz. még 15 évig adómentes új ház és a Közép-utca 17/a sz. szinte 15 évig adómentes új ház, közbe jött akadályok miatt, kedvező vételár mellett, olcsó áron eladó. Mindegyik ház két-két lakásból áll, hozzá szép udvar és kert. — Bővebbet ugyanott a háztulajdonosnál, az Ilona-utcai 2. sz. háznál. 1471

Ki volna hajlandó

egy 25 éves intelligens fiatalemberrel gyakorlat képen naponként 1—2 órát németül társalogni. Levelek „tanulva mulasunk” jelige alatt a kiadóhivatalba küldendők.

2 darab kitűnő fából készült
75 hektos

**hordó
eladó.**

Továbbá kisebb-nagyobb hordók készen mindig kaphatók.

Megrendelések és javítások gyorsan és pontosan készíttetnek. 1514

RÉPÁSY PÁL
kádármesternél, Aradon.

2025—1901. alk. sz.

Hirdetmény.

Egy darab pejszörű 5 éves herélt, mindkét hátsó lába kesely, hátsó jobb czombján ismeretlen bélyegű és egy darab pejszörű 2 éves herélt szárcsa orru, bal szemén kinövéses lovak bitangóságban felfogattak s ha jogos tulajdonosa nem jelentkezik, folyó évi november hó 16-án d. e. 9 órakor eladatni fog.

Arad-Gája, 1901. évi november hó 4 én.

Madarász.
alkapitány.

15458—1901.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium 61369—89. sz. a. kelt intézményével jóváhagyott 12757/884. sz. szabályrendelet alapján azon ház és telektulajdonosokat kiknek házuk előtt a járda, kövezet vagy aszfalt burkolattal ellátva nincsen, felhívom, hogy telkeik előtt a gyalogjárót f. évi november hó 30-ig terjedő idő alatt 1/2 méter, az ennél keskenyebb járdákat pedig egész szélességben és 15 cm. vastagságban homok réteggel akként láttassák el, hogy a víz lefolyó árok vagy folyóka felé 5 cmnyi eséssel birjon.

Köteles továbbá ház és telek tulajdonos a gyalog járók mellett elvonuló vízlevezető árkot telke és háza utca vonalának hosszában a városi mérnöki hivatal által előírt

utasítás és méret szerint kiásatni és tisztán tartani nem különben köteles ezen vízlevezető árkokon keresztül a kocsibejáratnál hidat építeni s azt folyton jókarban tartani.

Kik ezen rendeletnek eleget nem tesznek 4 koronától 50 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntetendők és ezen büntetésen felül az elmulasztott munka az illető költségére hivatalból fog eszközöltetni.

Tekintve, hogy a Maros vízállása ez idő szerint igen kicsiny, ajánlom, hogy a homok szükségletét az erre utaltak a nagyobb víz állás beállta előtt szerezzék be, mert azon szokásos védekezés, hogy a homokolás a magas vízállás miatt nem eszközölhető figyelembe vétetni nem fog.

Arad, 1901. október 23-án.

Sarlot,
főkapitány.

3557—1901. pm.

Hirdetmény.

A törvényhatósági utadónak az 1901. évre vonatkozó egyénekenkénti kivetési lajstromait az 1890. évi I. t. cz. 23. §-a értelmében az 1901. évi november 6-tól kezdődőleg 15 napi közzemlére kiteszem s erről az érdekelteket azonnal értesítem, hogy a kivetési lajstromokat a közzemlére kitétel ideje alatt megtekinthetik s az ez elleni felszólamlásokat hozzám ugyanazon idő alatt benyújthatják.

Arad 1901. évi október hó 31.

Salacz,
kir. tanácsos
polgármester.

Télikabátok.

Nagy választékban

férfi-, fiu- és gyermekruhát

legolcsóbb árban lehet bevásárolni

KASSOWITZ FÜLÖP ruha-üzletében

Andrássy-tér 9. sz.

1476

Utazóbundák.

Öltönyök.

Reliőrök.

Városi bunda.

Havelok.

Egy ovadékképes

pénztárnoknő,

ki könyvelést, magyar és német levelezést is végez,

kiviteli üzletben

azonnali felvételre 1479

kerestetik.

Ajánlatok a kiadóhivatalban.

Borszivattyuk

3 évi jótállással.

Bortömlők

gyári áron

Hönig Frigyes

Arad,

Rákóczi-utca 28. sz.

Ugyanott 1445

tüzi fecskendők

és kutak.

A „Tengwall“ okm. és levél rendezők gyári raktára.

A Shagen-féle tartósági tollak (egyszeri bemártással egy egész oldal írható) főraktára.

Író-, levél- és rajzlapok és levélborítékok nagy raktára.

Diezlevél-papírok. Képes levelező-lapok ériási választéka.

Levelezőlap albumok sat. sat.

Író-gépekhez festékszalagok, Stenell-azín és Mimeograph papír és festék.

Hektográfiai anyag és tinta.

Mással ezikkék és sajtók gyári árakban.

BLOCH H.

papírkereskedése, könyvnyomdája

és

fényképeszeti cikkek raktára.

1106

Czepléden

Unghváry László

300 holdas szőlőtelepe és gyümölcsfaliskolájának, valamint borüzletének részletes árjegyzéke megjelent s kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Viszonteladók kerestetnek.

1448

Magyar kir. államvasutak.

181126—1901. szám.

Pályázati hirdetés.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága az 1902. évben szükséges mintegy 528000 drb. horganyzott talpfa jelzőszeg és 3000 mmázsa sósav szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az ivenkint egy koronás bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1901. évi november hó 6-án déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag és leltár beszerzési szakosztályánál benyújtandók, vagy postán oda küldendők. Ugyanezen időpontig átadandók ugyanott a kötelező minőségi minták is.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott anyag értékének 5%-a legkésőbb 1901. évi november hó 5-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő.

Szállításra mérvadók és kötelezők a 122291/96. sz. általános szállítási és az illető anyagokra vonatkozó különleges feltételek.

A szállításra vonatkozó egyéb pályázati feltételek, melyek a részletes módozatokat tartalmazzák az igazgatóság anyag- és leltárbeszerzési szakosztályában valamint az üzletvezetőségeknél és a hazai kereskedelmi és iparkamráknál megtekinthető.

Ezen részletes módozatok leírása az ajánlatot tenni szándékozóknak a fentnevezett magy. kir. államvasuti hivatal által ingyen adatik ki, vagy kívánságra postán megküldetik.

Budapest, 1901. október hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnomást nem djazunk.)

Dívat- és kelengye-áruház.

Deutsch Festvèrek

ARAD.

Raktarak: Bécs, Temesvár, Lugos, Karánsebes, Jetta.

Nők, leányok, gyermekek

részére

legnagyobb választékban:

Jaquettok,**Palettok,****Gallérok,****Ruhakelme,****Divatselyem,****Diszek,****Vászoneműek**

legolcsóbb szabott árak mellett.

Szörme-collieres, Karmantyuk

legujabb kivitelben.